

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrtletno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čekovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštnine proste.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESECNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravljanje: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, $\frac{1}{4}$ strani
din 250—, $\frac{1}{16}$ strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Negotovost vojnega položaja

Še vedno znaki za napad

Neprestani zračni navali

Zračni napadi Nemčije na Anglijo so se znatno stopnjevali v času od 6. do 12. avgusta. Dne 15. avgusta so dosegli višek, so podnevi 17. avgusta povsem prenehali in se nadaljujejo od 18. avgusta z vso silovitostjo.

Iz Londona priznavajo, da postajajo zračni napadi na Anglijo ostrejši po obsegu in učinkih. Škoda na civilnih zgradbah še ni bila tolikšna, kakor je zdaj.

Nemški bombniki spuščajo na londonska predmestja bombe iz višin nad 7000 m. Posamezna letala se že upajo v strmoglavem poletu spustiti v žaru vzplamtelih raket na ravnost na določene cilje angleške prestolnice, na katere mečejo bombe, ki povzročajo silne eksplozije, požare in zgeganost prebivalstva.

Dalnostrelno topništvo

V dnevne nemške letalske napade sta posleda v minulem tednu dva nova dogodka. Nemci so začeli obstrelovati s svojih belgijskih in francoskih oporišč z dalekonosnimi topovi predvsem londonsko pristanišče Dover in še nekatera druga ob angleški južni obali. Splošna sodba je, da se mora to topništvo smatrati kot orožje, ki naj služi pripravi za izkrcanje nemških čet v Angliji. Najnovješi nemški dalekostrelni topovi nesejo preko sto kilometrov. Vsaka granata tehta približno eno tono. Točne številke so seve vojaška tajnost. Nemški dalnostrelni topovi bodo lahko streljali globoko v notranjost Anglije. Z rtiča Gris Neza na francoski obali bi morali padati granate teh topov v bližino Londona.

Obstrelovanje Doverja po nemškem dalnostrelnem topništvu je povzročilo v mestu do kajšnjo zmedo. Ljudje, ki jih v mestu ne zadržujejo nujni posli, so se izselili. Odšli so tudi številni ljudje iz okolice Dovra v notranjost Anglije. Ko se je pričelo to izseljevanje, sta bila protiletalska zaščita in policija že marljivo na delo, da odstranita posledice obstrelovanja. Protiletalska zaščita je pospravljala ruševine, ki so jih povzročile granate nemške »debele Berte«.

Razen izselitve večjega števila prebivalstva nudi življenje v mestu še zmerom običajno sliko. Vsi ljudje, s katerimi je imel priliko govoriti zastopnik poročevalske agencije United Press, so se izrazili, da bi jim bili zračni napadi sicer ljubši od artilerijskega ognja, a da ne bo težko vzdržati, ako ne pride še kaj hujšega.

Na omenjene nemške dalekosežne topovske pozdrave so odgovorili Angleži prvič 23. avgusta. Ta dan so se oglasili angleški daleč noseti topovi in so obstrelovali nemško topništvo preko Rokavskega preliva na francoski obali. S tem so dokazali, da razpolaga tudi Anglia z enakim artilerijskim orožjem kakor Nemčija.

Hitler v glavnem stanu

Druga novost minulega tedna je poročilo vodilnega italijanskega lista, ki je objavil dne

24. avgusta vest, da je nemški kancler Hitler 23. avgusta popoldne v spremstvu maršala Brauchitscha in generala von Keitla odpotoval v glavni stan na zahodnem bojišču. Njegovo potovanje na zahodno bojišče spravljajo rimske krogi v zvezo z velikimi pokreti nemške vojske, o katerih se ne dajejo podrobnosti.

Težek odgovor na glavno vprašanje

So neprestani navali nemških letal na Anglijo, obstrelovanje angleške južne obale iz dalnostrelnih nemških topov in preselitev Hitlerja v glavni stan na zahodnem bojišču? Le malo osebnosti je v Nemčiji, ki bi nam znale odgovoriti na to vprašanje.

*

Dolgotrajna vojna na vidiku

Kdo bo bolj prizadet v bodočnosti?

Najbrž je dosedanja trdovratna angleška obramba v zraku prepričala Nemčijo, da bo vojna za zavojevanje angleškega otoka težavna in dolgotrajna. Medsebojna opustošenja industrijskih naprav so znatna.

Za Anglijo ni ugodno, ker so se približala nemška letalska oporišča z zasedbo holandske, belgijske in francoske obale angleškim ciljem v notranjosti dežele. Za Nemce pa tudi ni posebno rožnato, da je težišče njihove industrije v Porenju najblíže za angleške zračne napade. Ranljivost na obeh straneh je podana. Kdo je in še bo bolj prizadet po dnevni bombardiranju, bo pokazala bodočnost. Dolžina nočnih letalskih poletov se veča s porastom noči. Angleži so se upali z letali že do Berlina, Leipzig, Weimarja, Augsburga in Monakovega.

Nemške mine krog Angliji

Zadnjč smo poročali, da je proglašila Nemčija popolno zaporo ali blokado Anglije. Nemčija zapira in skuša odrezati angleški otok od dovoza po morju z minami, katere spuščajo nemška letala v morje krog Anglije. Najbrž hoče nemško vrhovno vodstvo s pomorsko minsko zaporo v doglednem času angleški otok izstradati in ga prisiliti k predaji.

Angleži žrtvujejo vse

Že ob izbruhu vojne je napovedal tedanjí angleški ministrski predsednik Chamberlain, da bodo trajali boji več let. V praksi pa so bili zavezniki v začetku vojne v tem smislu na delu, kakor da bi računali s kratkotrajno vojno. Neprestano so zavlačevali, da bi bili dali ameriškim industrialcem zahtevana finančna jamstva, da bi bili ti svoje tovarne pretvorili v oboroževalne delavnice. Danes je v tem oziru povsem drugače. Angleži se ne ustrašijo nobenih žrtev, da bi čimprej pripravili celotno industrijo v Združenih ameriških državah do tega, da bi se prelevila v vojno proizvodnjo. Vedno čitamo o ogromnih angleških naročilih glede tankov in letal. Te nabave se bodo dale uresničiti šele tekom več mesecov in deloma komaj v par letih. Omenjena naročila govorijo odločno za dolgotrajnost vojne.

Otoke za poostritev blokade

V smislu dolgega trajanja vojne je vedno tesnejša naslonitev in spojitev Anglije z Ameriko. Angleži so pripravljeni, da bi si osigurali naklonjenost Združenih držav, dati Ame-

riki v najem nekatere otoke samo za to, da bi dobili od njih tolikanj potrebno število ladij (rušilcev), s katerimi bi lahko še bolj poostrili blokado napram Nemčiji in Italiji.

Nemčija in Italija računata z dolgotrajnostjo

Ne samo v Angliji, ampak tudi v Nemčiji in Italiji se množijo znaki, ki obetajo dolgotrajno vojno. Nemško in italijansko časopisje ne piše več o hitrem porazu Anglije, ampak o trdih, težavnih in dolgotrajnih bojih, katere je še pričakovati.

Nemčija zastavlja vse svoje moči, da bi se ne skuhal na Balkanu kak spopad, ker računa s tem, da bo še morala dolgo zastavljati vse svoje vojne sile v bojih z Anglijo.

Italija vodi vojno proti angleškim kolonijam v Afriki po načrtu, iz katerega se da sklepati, da se bo vojna zavlekla. Čisto sigurno bi se Italijani ne zaganjali s tako srditostjo v angleške kolonijalne armade iz zraka in na suhem, ako bi upali, da bo materna dežela Anglije kmalu na tleh in ji bodo kot strti in premagani pobrali od kolonij, kolikor bi jim šlo v njihov račun.

Res je, da se je z izločitvijo Francije iz vojne znatno poboljšal položaj Italije v Afriki. Razumljivo je tudi veliko veselje Italije, ker se je tako naglo polastila v vzhodni Afriki angleške Somalije. Pri vsem tem pa zahtevajo italijanski pokreti v Afriki velike žrtve, katerih Italija nikakor ne bi doprinašala, ako bi lahko računala, da ji bo padla hitro angleška Afrika kot zrelo zlato jačko v naročje.

Vedno slabši položaj nevtralcev

Skrajna bliskovita vojna grozi, da bo razjedala in uničevala Evropo še dolgo. To dejstvo pa ne pomenja vojne samo za one, kateri se je udeležujejo z orožjem v roki, ampak je tudi slab izgled za nevtralce. Z zavlačevanjem vojne odločitve se slabša od meseca do meseca položaj nevtralnih držav radi vedno bolj kopnčih zalog surovin, živil in drugih življenjskih potrebščin.

Edinost, sreča, sprava
k nam naj nazaj se vrnejo!
Otrok, kar ima Slava,
vsi naj si v roke sežejo,
da oblast
in z njo čast,
obilnost bodi naša last!

France Prešeren, »Zdravljica«.

Ob I. obletnici narodnega sporazuma

Ob razhodu, odnosno razpustu framasonskih lož v Jugoslaviji, se je dvignila koprena, ki je prej pokrivala in zakrivala marsikatere zagometne točke našega javnega življenja. Nekaj žarkov svetle luči je namreč posvetilo v tiste tajne brloge, kjer so se kovali načrti za obvlado našega kulturnega, gospodarskega in političnega življenja. Iz tajnih brlogov framasonske lož so namreč prihajali ljudje, ki so si osvojili vrhovna in vodilna mesta na vseh področjih javnega življenja. S tem je bilo dobro poskrbljeno za podine framasone in za framasonske občestvo. Poedinci so dobili dobro plačane službe, s čimer je bilo ustrezeno njihovi sebični samopasnosti. Framasonska loža pa si je s svojimi zastopniki, ki jih je imela povsod na vodilnih mestih, zasigurala svojo nadvladu nad javnim življenjem.

Ko so bili črni prostozidarski krti pregnani s svojih tajnih brlogov, je tudi postalo očito njihovo podtalno rovarjenje in kovarjenje, ki so ga vršili v politiki Jugoslavije. Prostozidarji kot laži-svobodomiselnii liberalci so za grizeni centralisti. Dobro vedoč, da med ljudstvom nimajo nobene opore, so si s centraliziranjem državne uprave ustvarili v glavnem mestu države mogočno oporišče, od koder so iztegovali svoje dolge tipalke in požrešne selalke po vseh pokrajinh do skrajne državne meje. Zato so v prvih letih naše države, ko je šlo za njen ustavno ureditev, preprečili s svojim močnim vplivom, ki so ga imeli na vrhovne osebnosti, vsak poizkus, da bi bila država postavljena na trdne osnove ljudske

samouprave. Ko so se potem proti koncu prvega desetletja naše države začeli centralistični temelji močno majati, so se z željnim srcem oklenili diktature, ki so jo izvajali po svojih zastopnikih in somišljenikih sebi v prid, državi pa v škodo. O taki zvezi med prostozidarstvom in med diktaturom v naši državi spričuje zanimivo dejstvo, da so framasonske lože za časa te diktature imele največ članov.

Narodni sporazum, sklopljen 26. avgusta 1939, je pognal črne krte nazaj v njihove temne brloge. Tisti, ki so ta sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci sklenili, imajo povsem drugačne pojme o državi, kakor pa framasoni in njihovi JNSarski in slični prijatelji. Prostozidarji in njihovi zavezniki smatrajo svojo maloštevilno kliko (skupino) kot državo, ljudstvo pa samo kot predmet vladanja in izkorisčevanja. Znana je pesem teh kličarjev o izključni državotvornosti, ki je samo njim svojska in lastna. Po vseh strehah so ti laži-demokratski, JNSarski in njim podobni vrabci peli to pesem. Sedaj so ti njihovi držno-hreščiči glasovi utihnili.

Drugi zvoki zdaj plovejo po ozračju širom naše države in ti zvoki se zbirajo in vskladajo v čisto drugo pesem, koje vsebina je tale: država ni laži-svobodomiselnia gosposka klika; ni uradnik od najniže do najvišje stopnje, ki mora plesati, kakor liberalna klika življa; država tudi ni nekaj narodnemu organizmu zunanjega, kar se kakor klobuk dene na glavo ali pa kakor obleka okoli telesa.

Ljudstvo je država, država in narod sta stvarno isto. Zato mora ljudska volja biti v državi merodajna, njej se ne sme delati nasilje, marveč se jo mora vpoštovati v zakonodaji in upravi ter ji omogočiti njen najprirodnejši izraz v samoupravi. Tako so temelji državotvornosti iz namišljenih vrhov laži-svobodoumnih fraz in gesel prenešeni na trdno podlago širokih ljudskih množic.

Ljudstvo Jugoslavije je oblikovano v tri samostojne ljudske osebnosti: v Srbe, Hrvate in Slovence. Te osebnosti so enakopravne, in ker je pretirani centralizem bil ovira za ostvarjenje politične enakopravnosti med tremi bratskimi narodi, zato je moral z narodnim sporazumom pasti ter napraviti prostor preosnovitvi države v zvezno, na osnovi samouprave in avtonomije zgrajeno državo. Ta preosnova se je začela z ureditvijo banovine Hrvatske ter se nadaljuje z urejevanjem drugih delov države. Kar se tiče Slovenije, ni nobenih teritorialnih (ozemskih) težav ali državno-političnih pomislev, zato je upravičena želja, da bi se kmalu — ob ugodnem mednarodnem položaju — ostvarila tudi samoupravna banovina Slovenija. Izrazujoč to prvo svojo željo ob prvi obletnici narodnega sporazuma, takoj dostavljamo drugo, in ta je: narodni sporazum naj prinese ob vzajemnem sodelovanju Slovencev, Hrvatov in Srbov zboljšanje gospodarskih in socialnih razmer v Jugoslaviji, zlasti med slovenskim ljudstvom! Težko breme leži danes na ramah ljudstva. Naj bi se to breme s primernimi, res sodobnimi sklepi olajšalo!

Slovesno praznovanje obletnice sporazuma

Dne 26. avgusta je poteklo leto, odkar je bil sklenjen med Srbi in Hrvati v Zagrebu tolikanj zaželeni sporazum. Obletnico sporazuma je sklenila vlada posebno praznovati s slavnostno sejo v hrvatski prestolnici.

Dan pred slavnostno sejo vlade

Že v nedeljo, dne 25. avgusta, so se zbrali v Zagrebu pod vodstvom predsednika vlade Dragiša Cvetkovića vsi člani vlade, izvzemši ministra za telesno vzgojo Dušana Pantiča, ki se nahaja na obisku v Nemčiji. Oba slovenska ministra, minister za prosveto dr. Korošec in minister za zgradbe dr. Krek, sta se pripeljala v Zagreb v nedeljo popoldne.

Ko je prišel v Zagreb je obiskal ministri predsednik podpredsednika vlade dr. V. Mačka. Ostali ministri so obiskali hrvatske tovariše in sprejemali razna zastopstva.

V praznično razpoloženi hrvatski prestolnici, v kateri so se zbrale ljudske množice iz vseh delov Hrvatske, je bil prirejen v nedeljo zvečer v Narodnem gledališču prikaz hrvatske kmečke kulture. Sodelovalo je 25 kmečkih skupin. Te skupine so prepevale narodne pesmi in predvajale narodne plese in razne druge izrazito hrvatske običaje.

V nedeljo zvečer je priredil predsednik vlade dr. Cvetković članom vlade in nekaterim povabljenim hrvatskim vodilnim osebnostim večerjo.

Za obletnico sporazuma je prejel hrvatski ban dr. Ivan Šubašič že na predvečer od našega bana dr. Natlačena naslednjo brzjavno čestitko:

»Ob obletnici ustanovitve banovine Hrvatske sprejmite moje najlepše čestitke z najboljšimi željami za srečno bodočnost bratskega hrvatskega naroda.«

Slavnostna seja

Obletnico sporazuma 26. avgusta je proslavila vlada s slavnostno sejo v banski palači, na kateri je bila razobešena poleg hrvatske

tudi državna zastava. Seje so se udeležili vsi ministri. Na predsedniškem mestu je sedel predsednik vlade Cvetković s podpredsednikom dr. Mačkom. Ob 10.15 predpoldne so bili vsi ministri fotografirani, nakar je začela seja, ki je trajala do 13.30. Med sejo vlade niso bila objavljena nobena sporočila. Po zaključku seje je poklical ministrski predsednik Cvetković tuje in domane časnikarje, katerim je dal sledečo izjavo: »Današnja seja kr. vlade je imela dva dela. Prvi del je bil slavnostni, v katerem smo obnavljali spomine na sklenevitev in na obletnico sporazuma, drugi del pa je bil posvečen delu.«

Istočasno s slavnostno sejo vlade je začela pod predsedstvom bana dr. Šubašiča konferenca predstojnikov oddelkov hrvatske banke uprave, na kateri so obravnavali vprašanja, ki so v zvezi z novimi gospodarskimi in socialnimi uredbami, katere bodo objavljene, kakor so že bile napovedane.

Govora predsednika in podpredsednika vlade

Članom vlade, predstojnikom oddelkov banke oblasti in vseučiliščnima profesorjem, ki sta sodelovala v komisiji za sklenevitev sporazuma, je priredil ban dr. Šubašič kosilo. Proti večeru so se podali vsi gostje na banovinsko posestvo Božjakovino, kjer je priredil večerjo podpredsednik vlade dr. Maček.

Na slavnostni večerji sta govorila predsednik in podpredsednik vlade o obletnici sporazuma.

Predsednik vlade Cvetković je podal v svojem govoru zgodovinski pregled sporazuma, za katerega so se zavlekle politične borbe na celih 20 let. Pri vseh naporih za sporazum je ostala ena stvar nad vsemi pogajanji: tisto, kar je poglavitno za vse Srbe, Hrvate in Slovence, da žele Hrvati, Srbi in Slovenci to skupno domovino, da hočejo eni kot drugi v njej živeti pod pogojem, da je notranja ureditev tako, da bodo zadovoljivo rešene vse življenske potrebe tako Srbov, Hrvatov kar tudi Slovencev.

Prvikrat po stoletjih je imenovala z ustanovitvijo banovine Hrvatske krona bana banovine Hrvatske v soglasju s hrvatskim narodom in na temelju njegovega lastnega predloga.

V svojem zgodovinsko važnem govoru je predsednik vlade posebno poudaril, da je naša rešitev hrvatskega vprašanja iskrenega in odločnega pobornika v Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu.

Za predsednikom vlade je podpredsednik vlade in predsednik HSS dr. Maček v svojem govoru omenil tudi tole:

Pogajanja za sporazum bi se še zavlekla, če bi ne dobil od zunaj sporočila, da je izbruh vojne v Evropi gotovo dejstvo in da bo vojna zadržala vsak hip. Tedaj sem rekel Dragiši Cvetkoviču: »To, o čemer smo se že sporazumeli, se naj izvede takoj, drugo pa pustimo za boljše čase!« Danes vidimo, da je bilo dobro in pametno, kar smo storili. Nekaj dni po podpisu sporazuma se je začela v Evropi vojna in okoli nas so nastale izredne razmere.

Kot poslednji je govoril ban dr. Šubašič,

Kaj je bilo sklenjeno v Zagrebu?

Za obletnico sporazuma so bile po časopisu napovedane razne nove uredbe, ki bi naj preobrazile naše gospodarstvo in socialno življenje. Med v Zagrebu končnoveljavno sprejetimi uredbami je najvažnejša ona o prehrani prebivalstva.

Uvedeno je načelo rekvizicije (prisilnega odvzema) na podlagi nove najvišje cene 300 din za pšenico. Predpisano je mletje e-otne moke in uveden bo enotni kruh.

V roku 5 dni po uveljavljenju uredbe bodo morali vsi mlini v državi mleti pšenico v mokro tako, da dobe iz 100 kg pšenice (s hektolitrsko težo 76 kg) 80 kg moke, od tega največ 10 kg bele moke in zdroba ter 70 kg presejane krušne moke. Vse ostale gospodarske in socialne uredbe so bile v Zagrebu v načelu odobrene in bodo izdane v kratkem času.

Karantanus:

Otrokom učne knjige — zastonj!

Spet nastopa jesen, z njo pa pričetek novega šolskega leta, ki daje staršem ko otrokom dokaj skrbi in težav. Vsako leto nastopa težavno vprašanje pri oskrbovanju otrok z dragimi šolskimi potrebsčinami. Visoka cena knjigam mnogim nadarjenim otrokom naravnost onemogoča ugodno udejstvovanje pri pouku. V celoti pa imajo tozadne težave vzgojitelji, ki na račun manjkajočih učnih pripomočkov ne morejo doseči kljub vsemu prizadevanju željenih uspehov. Ne obstaja pa samo vprašanje knjig, temveč tudi zvezkov in drugih potrebsčin sploh.

Knjige so predrage

Kar knjig tiče, moram reči, da so naše šolske založbe, zlasti z ljudskošolskimi knjigami, odločno predrage. One izdajajo na stotisočje izvodov teh knjig, celo v mnogih izdajah (IV. čitanka jih je imela sedem), vendar cena ne odgovarja številu izdanih izvodov. Ako zmorejo druge knjižne založbe-družbe (Mohorjeva in razne druge) izdati vsako leto pet do šest, in to različnih knjig, za malenkosten denar, je naravnost čudno, kako je mogoče določiti visoko ceno knjigam, kjer ni nikakega trgovskega tveganja, temveč se iz leta v dan uporablja, iste ponatiskujejo in jih mora plačevati ponajveč mali človek. Zato bi bilo nujno potrebno, da bi merodajni činitelji določili šolskim knjigam primerno ceno (pisem in sestavljalcem primerno nagrado) in tako omogočili nabavo knjig tudi najrevnejšim.

Pri izobrazbi naj sodelujejo vsi!

Toda tudi pri tej nabavi bi nastopile dojavne težave. V splošnem bi moralo veljati pravilo, da sodelujejo pri izobrazbi ljudskih množic vsi sloji. Naj ne bo ta kulturni davek naložen povečini revnim družinam, ampak naj prispevajo k ljudski izobrazbi tudi sloji, ki so premožni ter imajo le enega ali nobenega otroka. Tudi ti, in to v večji, da, celo v največji meri so dolžni, da dajo svoj delež za ljudsko izobrazbo.

Otok naj dobi vse v šoli!

Problem je rešljiv, in to celo v najkrajšem času. Izvaja se naj načelo, da dobi otrok vse šolske potrebsčine od peresa, ravnila, zvezka, knjige in torbe, vse v šoli, da ni treba kupovati staršem otrok ničesar. To bi naj prevzel krajevni šolski odbor, kateri naj postopoma vstavi za vsako leto, začenši s prvim razredom, posebe gotovo vsoto v proračun. V petih, šestih letih imajo vsi otroci na šoli svoje učne pripomočke. Če računamo praktično,

izgleda n. pr. račun za prvi razred s 40 otroki nekako takole:

40 torb po 50 din	2000 din
40 knjig čitank po 16 din	640 din
80 zvezkov po 3 din	240 din
40 peresnikov	20 din
40 škatlic-peresnic po 7 din	280 din
80 svinčnikov po 1.50 din	120 din
40 risank po 2 din	80 din
za razne dopolnilne stvari (če kaj med letom zmanjka)	500 din

Skupaj znese za I. razred 3880 din

Zelo ugodno računano znaša tak proračun za I. razred za 40 otrok samo 4000 din. Naslednje leto bi bil račun manjši, ker bi za prvi razred marsikaj ne bilo treba kupiti (knjige morajo otroci ob koncu leta vrniti, ako pa jih kakor koli poškodujejo, pa so dolžni brezplačno plačati).

Tudi za II. razred bi ne bil račun velik, ker odpadejo n. pr. torbe (ki naj bodo take, da jih eni ko drugi nosijo na ramah) itd. Ob koncu šolskega leta ostanejo knjige drugim. Pozneje pa bi bili ti proračuni še manjši, ker bi šola imela vse potrebne učne knjige, razen zvezkov, že na zalogi.

Predpogoj taki nabavki knjig pa je, da se knjige prepogoste ne menjajo, temveč ostanejo v veljavi za daljšo dobo (10—15 let).

Jasno pa je, da bodo izgledali taki proračuni povsod drugače, saj bodo in so odvisni od krajevnih šolskih prilik in števila šolo obiskujučih otrok.

Odkod sredstva?

Kdo naj nosi ta povišek vsako leto? Naučno je, da se naj razdeli sorazmerno med davkoplačevalce. Če računamo letni povišek

davka povprečno 15 din na enega, moremo reči, da je uspeh zagotovljen. Stvarno je pa dolžnost onih, ki kaj imajo, da žrtvujejo nekaj tudi za one, ki si niti preprostega zvezka ne morejo privoščiti. To zahteva že naravna dolžnost. Skratka: povišek par tisočev za šolo prenese vsaka občina in tudi davkoplačevalci. Skrb za knjige in zvezke pa naj prenzame učiteljstvo.

Uspehi bodo odlični

Kakšni pa bodo sedaj vzgojni in učni uspehi? Reči moremo, da naravnost odlični. Otroci bodo čivali »tujo« imovino, doma ne bo treba nikdar prositi (mnogi otroci na ta račun debelo lažejo) za denar, ker bo sleherni vedel, da se v šoli dobe vse potrebščine. Veselje do pouka in šolskega dela bo rastlo, ker bo imel učenec na razpolago enake stvari kakor njegov takoj zvani boljši tovarš. S tem bo rastla tudi — rekli bi lahko za majhne denarce — kulturna vrednota prebivalstva dotičnega kraja. Šolski obisk bo popolnejši, učiteljstvo pa bo s toliko večjo vnemo delovalo v šoli, ker bo vedelo, da njegovo prizadevanje ne bo brezuspešno, kot je bilo marsikje kljub vestnemu, požrtvovalnemu in trudopolnemu delu učiteljstva do sedaj.

★

Krajevni šolski odbori naj se zavedajo tozadne nujnosti in važnosti. Ako store tako, bodo tovrstno glavnico dali na visoke obresti, ki se bodo živo in vidno pozname ob novem doraščajočem rodu. Malo dobre volje, ljubezni do otrok, upoštevanja domače skupnosti in malenkostnih žrtev je treba, pa gre. Kraljevska banska uprava pa bo gotovo odobrila tovrstne naknadne kredite (za letos) in redne postavke v naslednjih proračunih.

Po Jugoslaviji

Novi svetniki Kmetijske zbornice. Glasom § 8 pravil Kmetijske zbornice je z žrebom prenehalo članstvo zborničnega sveta za nekatere svetnike Kmetijske zbornice. V požrebu izpadlih okrajih so se v nedeljo, dne 18. avgusta vrstile ponovne volitve svetnikov Kmetijske zbornice. Izvoljeni so bili: Okraj Maribor levi breg: Koban Franc, Sele pri Pragerskem, namestnik Lešnik Avgust, Slivnica; okraj Celje: Turnšek Pongrac, Polzela, namestnik Rebov Martin, Teharje; okraj Gornji grad: Steblovnik Martin, Šmartno ob Paki, namestnik Pečnik Ivan, Gornji grad;

okraj Ptuj: Prelog Franc, Sv. Marjeta niže Ptuja, namestnik Štamberger Janko, Središče ob Dravi; okraj Ljutomer: Rajh Jakob, Ljutomer, namestnik Režonja Štefan, Apače; okraj Slovenj Gradec: Sevčnikar Stanko, Velence, namestnik Hribenik Franc, Šmartno pri Slovenj Gradcu; okraj Dolnja Lendava: Horvat Anton, Črensovci; okraj Laško: Orožen Martin, Sv. Štefan, namestnik Tratnik Miha, Brstnik.

Framasonstvo v Jugoslaviji je likvidirano, razšlo se je ter prenehalo delati v celoti. Niso pa še likvidirani vsi framasoni. Člani frama-

Iz carske opere k misionarjem. Na morski obali v Južni Kaliforniji stoji cerkvica, v kateri poje ob praznikih ženska, ki ima bajno preteklost. Je to Marija Karinska, svojčas prva pevka carske opere v Petrogradu. Kot 12 letno dekle je izvajala takšne stvari na konju, da so se ji vsi čudili. Petja se je učila pri slavnem Šaljapinu, ki jo je šolal na lastne stroške. Postala je opera pevka, miljenka vse Rusije. Gostovala je po vseh večjih gledališčih Evrope, v dveh letih je zaslužila dva milijona rubljev. Po svetovni vojni je Karinska bežala iz Rusije. Skozi Sibirijo je dospela na Kitajsko. V Šanghaju jo je neki režiser nastavil za pevko in bi moralta z njim po svetu. Toda do tega ni prišlo. Lepa Ma-

Junak divjine

Ameriški roman

★

gerjem, ker ga ti nisi ubil! Nočem te več videti!« Vsi so se smeiali, samo on ne. Zgrabil je dečka za roko in ga peljal na samoten kraj. Tam mu je vse povedal in ga zagotovljal, da ni mogel storiti drugače, ker nad Marijo ni imel oblasti. Bena njegove besede niso prepričale. Jezno je vpil: »Zakaj je nisi vzel za ženo?!« On mu je odgovarjal. Povedal mu je, da Marije tedaj še ni dobro poznal in da ga ona najbrž ne bi bila hotela vzeti. Tudi ta dopovedovanja niso nič zaledila. Otrok je še bolj jezno zavpil: »Erik, ti si bedak! Ali nisi opazil, da te je Marija ljubila? Kadar je prišla k Walserjevim, je vedno najprej povpraševala po tebi — dokler ni prišel vmes la lošovski Roger. Oh, Erik, ti si zaigral svojo srečo! Zakaj nisi odstranil tega vsiljivca?!« Njemu je bilo težko ob vsem tem, a je premagal bol in tolažil Bena. A vse je bilo zaman. Dečko je nevtolažljivo jokal in venomer gnal svojo, da Mariji preti velika nevarnost. To se je zgodilo z Benjaminom.

Tudi starejši brat Will se je spremenil. Molčeč je postal. Njega se je izogibal in če sta se slučajno srečala, je mrko odgovarjal na njegova vprašanja.

Erikove misli so se spet vrnilo k Mariji. Pred njim je lebdela v tihu noči. Svetle zvezde so vencale njen glavo. Nepremično je stala in vanj upirala pogled. Mladenič je skril obraz v dlani, ker ni mogel prenesti tega pogleda. Ni vedel, kaj se godi z njim, samo to je čutil, da nikdar ne bo srečen. Obupno je zaječal.

sonske lože, ki zavzemajo visoka uradniška mesta, še vedno niso izgubili svojega vpliva na notranjo in zunanjou politiko naše države. Ta vpliv poedincev mora prenehati. Prenehati mora tudi vpliv, ki ga imajo posamezni framsioni kot člani važnih finančnih, gospodarskih in trgovskih organizacij v državi. Znane so tesne zveze framasonstva z velikim mednarodnim finančnim kapitalom, od katerega so bile odvisne osobito manjše države. Če hočemo, da bo ta vpliv prenahal, se morajo zvezze prekiniti. Ne sme se tudi puščati iz vidika, da je framasonstvo ustanovilo razne organizacije: humanitarne (človečanske), mladinske (skavte), zmernostne, celo nekatere podversko kinko, ali pa je imelo na delovanje teh organizacij odločilen vpliv. Ukinitev framasonstva mora tudi slediti likvidacija njegovih organizacij, kakor tudi prekinitve vseh zvez framasonstva s časopisjem v jugoslovenski državi.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije v framsionskih rokah. Prepoved framsionskih tajnih organizacij in razpustitev framsionskih lož po večjih jugoslovenskih mestih sta dvignila tudi zastor, za katerim se je skozi leta in leta skrivala v Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije vodilna framsionska roka. Čiščenje na vodilnih sokolskih mestih pa ne zahteva kaka krčanska organizacija, ampak beogradsko sokolsko župa. V beogradskem listu »Vreme« je objavil 21. avgusta dr. Gregorič članek, v katerem navaja, da imajo framsioni od 25 sokolskih žup celotnega jugoslovenskega Sokola v svojih rokah 20. Prvi namestnik starešine Sokola kraljevine Jugoslavije, Vladimir Belajčič, je obenem podpredsednik vrhovnega sveta jugoslovenskih framsionov ali namestnik velikega mojstra lože Jugoslavije. Prosvetni odbor sokolskega saveza, ki skrbi za propagando in vzgojo Sokolov, pa je povsem v framsionskih rokah. Samo v beogradski župi framsioni niso mogli priti do vodilnega vpliva in ravno ta sedaj zahteva, da se sokolske vrste prečistijo, ker sicer bodo framsionske osebnosti postale usodne za sokolstvo in njegov obstoj. Kratko beležena razkritja nam v tako hudih in resnih časih kričeče dokazujojo, kako so imeli jugoslovenski škopje prav, ko so obtoževali Sokola pogubonosnega brezverstva. Radi teh upravičenih obtožb so morali škopje celo pred sodišče! Sedaj je tudi Slovencem jasno, zakaj so se slovenski Sokoli tolikanj pulili za brezversko vzgojo v svetih vrstah in da je bila in je tolikanj hvalisana sokolska narodna zavednost samo zunanja krinka za notranjo framsionsko gnilobo, ki je upropastila Češkoslovaško in Francijo! Hvala Bogu, da je prišlo pri nas do beleženih razkritij, da ima

vodstvo naše države svarilne zgledi v žal propadlih državah in da bodo pri nas enkrat poslošeno pometli z družbo framsionske internacionale, ki širi samo korupcijo, brezboštvo in s pomočjo tega prepast narodov.

Naše potniško letalo se je razbilo in je 12 mrtvih. Na poletu iz Zagreba v Split je zadelo 22. avgusta naše potniško letalo ob po-

gorje Velebit in se je popolnoma razbilo. Razbito letalo so našli 24. avgusta 15 km daleč proč od vasi Medak pri Gospiču in 20 m pod najvišjim vrhom Velebita v tem področju. Gore, kjer se je zgodila nesreča, so krog in krog visoke nad 1000 m. Ubilo se je 12 ljudi, ki so bili v aeroplantu. Med smrtnimi žrtvami je tudi mlada Ljubljancanka, uradnica Vika Otoničar.

Povodenj znatno oškodovala Slovenijo

Hudi nalivi v noči na 22. avgust, ki so trajali celi četrtek do popoldne in je neutrgoma deževalo dobrih 12 ur, so povzročili po celi Sloveniji poplave. Mestoma je prišlo celo do preloma oblakov in je lilo, kakor bi vlival iz škafa. Padlo je toliko dežja, da ga itak preveč namočena zemlja ni mogla sproti popiti. Radi tega so se spremenili vsi gorski potoki v hudournike, ki so prihrumeli v rečice ter reke, katere so se razlile in je povodenj izredno slabo letino še hujše udarila in poniekod zelo občutno oblatila in celo uničila.

Manjša škoda v območju Drave

Zadnje deževje v območju Drave sicer ni povzročilo poplav, pač pa se je nabralo po njivah ter poljih toliko mokrote, da je bilo povsod vse polno večjih ter manjših mlak, ki bodo v znatno škodo koruzi in posebno pa še dozorevajočemu krompirju, ki že v bolj ilovnati zemlji zaradi preobilne vlage gniye.

Pohorski hudourniki so nanesli v Dravo precej lesa ter vejevja in trpelo je zaradi prehudo deročega valovja več mostov. Ako pa primerjamo pri tej poplavi obdravske kraje z drugimi v Sloveniji, lahko rečemo, da so bili še najmanj prizadeti.

Večja škoda v Slov. goricah in Halozah

Mnogo več škode kakor kraji ob Dravi, so občutile Pesniška dolina, Slovenske gorice in Haloze. Grajena, Rogoznica, Pesnica in hudourniki v Halozah so se razlili čez svoje bregove. Doline po Slov. goricah in Halozah so se spremenile v blatna jezera. Ljudstvo trpi ogromno škodo. Lepa otava je preblatenata, mnogim je odplavilo pokoseno otavo. Tudi njive so močno preblatene. Valovi so porušili brvi in mostičke ter razdrapali ceste.

Hudo prizadeta Dravinska dolina

Poročila o povodnji v Dravinski dolini pravijo, da so zaradi četrtkovih nalivov vode tako nepričakovano narašle, kakor že dolgo ne. V nakrajšem času je prihrula voda v dolino in jo spremenila v jezero. V prvih četrtkovih jutranjih urah se je začela v Poljčnah napuhovati Brežnica. Proti popoldnevju je

že preplavila vse bližnje travnike ter njive. Voda je udrla celo v kleti in pritlična stanovanja, iz katerih so jo morali na več mestih izčrpati gasilci.

V opoldanskih urah se je razlila Dravinja. Vasi Pekel, Poljčane, Spodnje Poljčane, ki ju spaja medsebojno most čez Dravinjo, so bile popoldne poplnoma odrezane druga od druge, ker je bila cesta na več mestih pod vodo in je bil ponekod celo prehod z avtom ogrožen. Pod vodo je bila tudi Lušečka vas. Konjiška proga, ki se vije po Dravinjski dolini, je bila od Loč pa tja do Žič vsa pod vodo.

Največ je trpela celjska okolica

Največ škode je napravila četrtkova povodenj po okolici Celja. V četrtek popoldne sta Savinja in Voglajna nevarno naraščali in je doseglia voda proti večeru višek. Savinja je pri Celju nekoliko izstopila pod Starim gradom, pač pa je preplavila Sušnica polja in travnike na Ostrožnem, kjer je najbolj udaren posestnik Ratajc. Voda mu je odpavila precej lesa ter orodja in s težavo je rešil živino.

Ložnica je prestopila bregove v Medlogu. Koprivnica je poplavila niže ležeči del Nove vasi, Cesto na Dobravo in Spodnji Lanovž.

Voglajna je zalila Zavodno in Cesto na Grad.

Hudinja je podrla v Škofji vasi nasip ter se razlila. Mnogo škode je povzročila poplava Bolske. Nekod po Savinjski dolini je Savinja izstopila ter poplavila polje. Škoda po okolici Celja je tako velika, da jo bo ocenila posebna komisija.

Poplave tudi na Kranjskem

Podobno kakor po na kratko naštetih krajih Slov. Štajerske je gospodarila četrtkova povodenj po ostalih krajih Slovenije. Sava se je dvignila znatno nad navadno stanje, Ljubljanica je preplavila Barje. Hudo povodenj je povzročila Krka in še druge reke in večji potoki. Kranjsko so znatno odškodovali zadnji nalivi po njivah ter travnikih.

Ogenj je medtem popolnoma ugasnil. Nenadoma je zavladal mraz, a Erik tega ni opazil. Zleknil se je po tleh in polagoma zadremal. Ko se je ves premražen in od rose premočen zdobil, se je že svitalo.

Mladenič je vstal in se nekajkrat pretegnil, da bi razgibal kri v otrplih udih. Nato je poklical konja, ga osedlal in zajahal.

Konj je imel težavno nalogo, ker je bila pot strma in skalnata. Čim više sta se vzpenjala konj in jazdec, tem bolj svež je postal zrak. V ozki dolini je še vladala tema, vrhove pa je že objemala rdeča zarja. Najbolj rdeči so bili najvišji vrhovi, ki so dajali videz, da se dotikajo neba.

Blisk se je vztrajno vzpenjal više in više. Naporna ježa je trajala že nekaj ur, a na plemeniti živali se še niso kazali niti najmanjši sledovi utrujenosti. Najprej so zaostala drevesa, potem je zmanjkalo trave in cvetlic, ostale so samo gole, ostre skale. Po grebenu visoke gorske stene je vodila ozka steza, po kateri je Blisk korakal s tako gotovostjo, kakor more le konj, ki je navajen strmin in prepakov divje Sierre Nevada.

Naposled se je konj vzpel na najvišji vrh. Erik se je na ozkem skalnatem izrastku ustavil in je pogledal v skrivnostno dolino, ki so jo pokrivali mogočni smrekovi gozdovi. Korito Nevada se je vleklo v nedogledno daljavo. Nad snežniki, ki so se bliščali iz daljave, so plavale

lahke, svetle megle. Konj in jazdec sta stala na obronku, ko bi bila izklesana iz kamna. Nad gorovjem se je razprostiralo mrzlo, modro nebo.

»Rajski dol! Da, pravi nevadski raj! Koliko lovcev, covbojev in iskalcev zlata je že iskalo to dolino, ki je igrala tako veliko vlogo v pripovedovanjih potepuških junakov. Razen Erika in tistega moža, ki se je bil pred mnogimi leti v njem naselil, pozneje pa brez sledu izginil, ga ni nihče našel.

Erikov pogled je blodil po skalah, ki so venčale Rajski dol. Skalnate stene! Ogromne skale, ki so se pred neštetimi tisočletji nagrmadile skupaj. Skale so bile na vzhodni in južni strani rdeče, na severu pa temnosive. Kakor neustrašeni junaki so čuvale vhod v dolino. Spodnji deli gorovja so bili pokriti s temnimi smrekovimi in bukovimi gozdovi, vrhovi pa so bili goli. Na zapadni strani je bila dolina odprta in se je izgubljala v daljavi.

To skalovje je venčalo eno najlepših dolin na svetu — Rajski dol. Zrak je bil miren in kristalno čist. Erikov pogled je zablodil daleč proti zapadu. Iz doline se je slišalo čebljanje potoka in šelestenje listja. Zrak je bil nasičen z vonjem smrek in cvetlic. Vsa dolina je izžarevala očarljivo lepoto. Potok se je vil po dolini ko z biseri posuta steza. Bregova sta bila pokrita z grmovjem, tu in tam pa se je svetlikalo pet do deset belih vitkih dreves.

rija se je seznanila z nekim ameriškim misijonarjem, šla je z njim v Kanado, kjer je prebila osem let. Kasneje je prišla v Združene države, kjer je našla zatočišče v neki misijonski hiši ob lepi kalifornijski obali. Pravi, da ni bila še nikoli tako srečna kot je sedaj.

Tutankamen še vedno nima miru. Po vesteh iz Kaira so dragoceno Tutankamenovo mumijo prepeljali iz kairskega muzeja v neznan kraj v zgornjem Egiptu, da bi bila varna pred letalskimi napadi. Tutankamenovo mumijo sta 1. 1922. našla dva Angleža v Dolini kraljev. Ta najdba je bila takrat senzacija. Našli so jo po dolgoletnem delu sredi ogromnih zgodovinskih zakladov, številnih predmetov iz starega veka, dra-

Novice iz domačih krajev

80 letnica priorja benediktinskega samostana. Dne 28. avgusta je dočakal 80 letnico preč. g. p. Viljem Rožman, prior benediktinskega samostana Št. Pavel na Koroškem in že dolgoletni oskrbnik samostanskih posestev v Mariboru in po okolici. Jubilant se je rodil dne 28. avgusta 1860 pri Sv. Petru v Gornji Radgoni. Mašniško posvečenje je prejel l. 1888. Deloval je kot mladinski vzgojitelj na šentpavelskem gimnazijskem zavodu. Kmalu po prevratu je bil kot Slovenec poslan v Maribor za oskrbnika. Na tem odgovornosti polnem mestu vztraja pri popolni duševni čilosti in še precej krepkem zdravju do danes. G. jubilantu naše čestitke z željo, da bi dočkal v slovenskem Mariboru še več jubilej!

50 letnica redovnih zaobljub. Zadnjo nedeljo, 25. avgusta, sta obhajala v mariborskem frančiškanskem samostanu 50 letnico slovenskih zaobljub: kapelan p. Severin Korošec in pridigar p. Emerik Landergott. V trajni spomin tega dne je bila zadnja nedelja kratka pozna pridiga v baziliki Matere Milosti v Mariboru. Nato se je zbrala redovna družina in vabljeni tretjeredniki pri velikem oltarju. Po nagovoru preč. p. provincijala sta obnovila srečna jubilanta po lepo preteklih 50 letih tri svete obljube, nakar se je vršila slovesna služba božja z zahvalno pesmijo. K izrednemu jubileju izreka zglednima redovnikoma »Slov. gospodar« iskrene čestitke!

Šestletna deklica padla na kol. Šestletna Terezija Topolovec iz Pekla pri Mariboru je padla pri igri na prostem na kol in si je preparala trebuš. Hudo poškodovanega otroka so spravili koj po nesreči v bolnico.

Smrt otroka v mlaki. V Rogoznici pri Mariboru se je mudila pri svojem očetu Marija Zavec s tremi malimi otročiči. Odšla je k mlački za gospodarskim poslopjem, da bi oprala krompir. Pri sebi je imeli triletno hčerkico Jožico, v sobi pa je pustila petletno Martiko in petmesecnega Frančeka. Pri delu je čula, da se majhen otročiček joče in je odbrzela k njemu. Ko se je vrnila zopet h krompirju, je zagledala Jožico v mlaki. Potegnila je otroka iz vode, a mu ni bilo mogoče več pomagati, ker je kmalu po rešitvi iz mlake izdahnil.

Smrtonosen skok iz vlaka. Blizu postaje Pragersko so našli ob železniškem tiru razmesserjeno truplo mlajšega moškega. Glava je bila odrezana od trupla in je ležala 15 m stran. Ugotovili so, da gre za 34 letnega Jurija Krivaka iz Velikega Pogorišča pri Klanj-

cu ob Sotli. Krivak se je odpeljal v spanju v napačno smer. Ko se je prebudil in opazil, da se ne vozi pravilno, je skočil iz vozečega vlačka, ki ga je smrtno razmesaril.

Usodepolna udara strele. V zadnjem času so imeli ponekod po Slov. goricah mnoge nevihte z bliskom ter gromom. V okolici Sv. Lenarta v Slov. goricah je strela ubila enega moškega in omamila kravo. Na dvorišču posestnika Franca Jančiča v Šetarjevi je stal pod drevesom Ivan Avdulovič. Nesreča je hotela, da je urezalo ravno v tisto drevo in je Avdulovič obležal mrtev. V Radehovi je udarilo v drevo, pod katerim je stala 4000 din vredna krava posestnika Maksa Šumana. Strela je kravo tako poškodovala, da jo je moral doklati.

Tovorni avto smrtno povozil 11 letnega fantka. Pri Sv. Andražu v Slov. goricah se je zgodila smrtna nesreča, pri kateri je bil ob življenje 11 letni posestnik sin Stanko Gregorc. Igral se je na paši s svojim tovarišem, ko je pripeljal mimo tovorni avto. Fantka sta stekla za njim in se obesila nanj ter se peljala nekaj časa srečno. Na nekem ovinku pa je Stanka vrglo pred kolesa, ki so ga tako zmečkala, da je bil na mestu mrtev.

Avtomobil zdobil posestniku nogo. Janez Malek, 45 letni posestnik iz Hlaponcev pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah, se je peljal s kolesom. Ko je vozil skozi Pacinje, ga je podrl neki tovorni avto in mu zdobil nogo.

Sreča v nesreči. Velika nevarnost za kmehka vozila in ljudi je železniški prelaz v Črešnjevcu pri Gornji Radgoni. Te dni je pripeljal iz Radencev posestnik Jakob Novak enovprežni voz in je bil pri prelazu, ko je pripeljal predpoldanski vlak skozi presek, ki je tik pod križiščem. Strojevodja je dajal znak z žvižgom. Novak je že opazil v zadnjem trenutku grožečo nevarnost, skočil z voza in potegnil konja preko tira. Strojevodja je potegnil zavoro, vendar ni mogel preprečiti zadetka lokomotive v zadnji del voza. Stroj je zbil voz ob stran in ga poškodoval. Ženska, ki je bila na vozu, je še pravčasno skočila na tla, a si je pri skoku poškodovala nogo. Želja tamšnjega prebivalstva je, da bi železniška uprava ta tolikanj nevarni prelaz zavarovala, ker se je zgodilo na tem mestu že toliko nesreč.

Huda nesreča posestnikove hčere. Marija Feuš, 20 letna posestnikova hči iz Cezanjevcov pri Ljutomeru, je pomagala pri mlačvi. Pri delu je sp drsnila in zašla z levo nogo v matilnico, ki ji je odrezala stopalo.

Nesreča pri podiranju drevja. Pred dnevi je Durič Anton iz Satahovca nekemu posestniku v

Uporaba ULTRA-OLJA-NIVEA

izključuje sončne opeklne!

Sonce lahko uživate, dokler se Vam ljubi. Zakaj ULTRA-OLJE-NIVEA vsrkava opeklne povzročajoče sončne žarke in propušča le tiste, ki povzročajo porjavitev. Razen tega porjavite hitro in lepo enakomerno.

Ultra-olje-Nivea deluje takole:

~~~~~ = kratkovalovne (opeklne povzročajoče) sončne žarke zadržuje dolgovalovne (porjavitev povzročajoče) sončne žarke pa propušča

223

gocnosti itd. Mrtvi egipčanski vladar je počival tam 3000 let v veliki pozlačeni krsti iz dragocenega lesa, v katero je bil vložen sarkofag iz peršanca in v njem zlata krsta. Obliče in gornji del telesa sta bila pokrita s krasno masko iz čistega zlata. Samo ta maska je bila tako dragocena, da bi lahko pokrila vse stroške odkopavanja. Raziskovalci pa niso pustili munije na kraju mrtvih, temveč so jih prepeljali po Nilu do Kairia in jo razstavili v muzeju. Egipčansko ljudstvo je to zelo obsojalo in zato so kmalu začeli govoriti o Tutankamonovem prokletstvu, ki doleti slehernega rušilca miru mrtvega faraona. To vero je še potrdila nagla smrt članov ekspedicije, ki je odkrila Tutankamonov grob.

Med žuborenje vode se je mešalo žgolenje ptic. Vsi ti glasovi so se dvigali k Eriku kot nedosegljivo lepa pesem. Vmes je zodonelo veselo hrzanje divjih konj.

To je bil Rajski dol. Bog je milostno razprostiral nad njim svoje radodarne roke in ga je obdaril s tako rodovitnostjo, da je bil pravi blagoslov za ljudi in živali: vir veselja in življenja. Kaj vse bi mogle tu pridelovati marljive človeške roke! Zlato pšenico, najlepše sadje, sočivje, cvetlice; prebivalci bi živel brezskrbno. V tej tisti samoti bi vsakdo čutil dih božji in bi živel v sreči in miru.

Erik je ves prevzet občudoval krasno naravno sliko in poslušal žgolenje ptic, žuborenje potoka in še lestenje listja. Vse to ga je omamljalo. Zdeleno se mu je, da se nahaja v deželi sanj in se bo zdaj-zdaj zbudil.

Iz zamknjenosti ga je vzdramil Blisk, ki je stresel z glavo.

Erik je potrepljal po vratu plemenito žival. Nato jo je rahlo udaril s koleni ob stran in ji govoril ko kakemu prijatelju.

»Naprej, Blisk! Pod nama je Rajski dol. Tam boš našel najboljšo travo in vodo. Tudi svoje tovariše, divje žrbce in krotke kobile, boš našel tam. In najina prijatelja Šlim in Noel naju pričakujeta. Naprej, ne boj se strme, skalnate steze!«

Blisk ko da je vsako besedo razumel. S plemenito,

ozko glavo je prikimaval in njegovo veselo hrzanje je odmevalo ko glas trombe.

Ježa je bila naporna, ker je bila steza zelo strma, in sicer tem bolj, čim niže sta se spuščala.

Erik je moral nazadnje razjahati in za uzdo peljati konja. V nižji legi je steze skoraj popolnoma zmanjkalo. S skale na skalo sta morala stopati in paziti, da nista zdrknila v prepad. Čez čas je mladenič spet zajahal. Konj je počasi stopal in se previdno spuščal niže in niže. Steza je zavila v ozko zaseko. Topot kopit se je odbijal ob skalnatih stenah in močno odmeval po ožini.

Soteska se je končala in potnika je zakril mogočen gozd. Tisočletna drevesa so dvigala svoje krone proti nebu. Po gozdu je odmeval ptičji koncert.

Blisk je veselo stopical. Erik ga ni priganjal; zatopenjen je bil v misli in zdelo se je, da se ne meni za okolico.

Konj je nenadoma obstal in zahrkal. Erik se je vzdramil in pogledal okrog sebe. V razdalji kakih petdeset metrov je zagledal mogočnega medveda, ki je do stojanstveno križal stezo. Mladenič je ostal miren. Ni imel niti časa, niti volje za lov na medveda. On sploh ni ubijal živali samo iz lovske strasti. Medved je izginil med drevesi. Kmalu nato so priskakljale divje ovce. Ko so zagledale konja in jezdca, so hitro izginile.

Gozda je naposled zmanjkalo. Pred jezdecem se je odprl v obliki podkve Rajski dol v svoji krasoti. Erik je

Soboti pomagal podirati drevje. Ko sta že drevo precej podžagala, je Durič splezal na drevo z namenom, da bi pritrdil nanj vrv, s katero bi uravnala padec drevesa, da ne bi napravilo škode. Drevo pa se je z njim vred zrušilo in je Durič dobil hude notranje poškodbe. Zdravi se v bolnici, a je malo verjetno, da bi popolnoma okreval, čeprav mu to iz srca želimo.

Žrtev mlatilnice. Nedavno smo na tem mestu poročali o smrtni nesreči Sedonja Janeza iz Rakičana, a zopet nesreča ni mirovala ter je zahtevala življenje komaj 35 let starega mehanika Golob Ivana. Imenovanega je transmisija mlatilnega stroja po nesrečnem naključju pograbila in potegnila s seboj. Pri tem mu je polomila več reber ter mu je prizadejala hude notranje poškodbe, zaradi katerih je v groznih mukah kmalu izdihnihl. — V Vesčici pa je podajal snopje vlagajuča mlatilnice delavec Virag Jurij iz Odranec. Iz neznanega razloga je vtaknil levo roko v žrelo stroja, ki mu jo je nad laktom odtrgalo. Zdravi se v soboči bolnici.

Otrok pod motornim kolesom. Pred dnevi se je peljal skozi Vánčo vas v Slov. Krajini neki motorist iz Sobote. Nič hudega sluteč se je peljal skozi vas, ali naenkrat je priběžala z dvorišča štiriletka hčerka posestnika Vogrinčiča, ki jo je motorist podrl ter ji prizadejal hude poškodbe po glavi.

Mlada ženska smrtno ponesrečila v apnenci. Pri posestniku Klaru Šniku v Dobrniču pri Sv. Andražu pri Velenju so gasili apno. V apneno jamo je padla 26 letna Kristina Klančnik. Kojo po nesreči so jo prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je pa podlegla prehudim opekljam po vsem telesu.

Ponesrečil pri reševanju samomorilca. Izpod vrha Ojstrice je pomagal nositi truplo Save Veliča iz Zagreba, ki si je sam končal življenje pod vrhom Ojstrice, 36 letni drvar Peter Štebe iz Solčave. Pri prenašanju po težavni poti je padel in si je zlomil desno nogo. Štebe se zdravi v celjski bolnici.

Ob roko pri mlatvi. Franc Šukelj, 64 letni sodarski mojster pri Sv. Krištofu nad Laškim, je vlagal v mlatilnico žitno snopje. Zašel je predalec in mlatilnica mu je odtrgala levo roko v zapestju.

S kolesa padel in se ubil. 20letni Bojan Cuznar, sin železniškega uradnika v Šiški pri Ljubljani, je padel tako nesrečno s kolesa, da si je prebil lobanje in je kmalu po prepeljavi v bolnico podlegel poškodbi.

Most se je zrušil pod kolesarjem in je ta utonil. 28 letni sodni sluga v Logatcu Tomaž Lampe se je vračal med dežjem na kolesu po opravljenem opravku iz Žirov nazaj v Logatec. Čez potok Hleviščica je vodil do spomla-

di betonski most, ki se je pa zrušil in so zgrali lesenega. Ko je privozil Lampe dopoldne na ta most in je že bil na sredini, se je zrušil in kolesarja je odnesel močno narasel hudoškodnik. Lampe je utonil.

Pri avtomobilski nesreči trije potniki hude poškodovani. Pri vasi Sp. Otok blizu Radovljice se je zgodiла v noči huda avtomobilска nesreča. Novi avto Franca Zaletela iz Št. Viča nad Ljubljano je vozil iz Bleda proti Ljubljani. Avto je šofiral Jožef Jerina. Z njim so bili še njegova žena, brat in še neka druga gospa in gospodična. Avto je zdrknil v obcestni jarek, zadel ob hrib in se postavil na vpično. Vsi potniki so dobili hude poškodbe.

Št. Jurij pod Kumom, Dobovec, Št. Lambert in Klovrat.

Zitna skladišča. Že dalje časa zasledujemo v časopisih poročila o zidavi skladišč za žito in sedaj se celo navajajo imenoma kraji, kjer bodo ta skladišča postavljena, iz katerih želijo oblasti preskrbovati prebivalstvo pasivnih, nežitorodnih pokrajin s cenem zrnjem za prehrano prebivalstva. Nikjer pa ni sledu brige za Haloze in Slovenske gorice v tem oziru in to spoznamo iz opustitve žitnega skladišča, ki bi moral biti v Ptiju kot središču pasivnih krajev tega dela Slovenije. Prosimo Kmetijsko zbornico in g. bana ter vse činitelje, da se ta prezir odpravi. Isto je s sadnimi skladišči, ki naj se zdajo v sadarskih središčih in blizu postaj.

Uspešno reguliranje Drave pri Budini pod Ptujem. Regulacijska dela na Dravi pri Budini pod Ptujem so že peti mesec v polnem toku. 130 delavcev je na delu na dolžino 1 km, ki je bila izlicitirana od ljubljanske tvrdke Aleksander Pretner za tri milijone dinarjev. Od valov najbolj ogroženo nabrežje na levem bregu bo zaščiteno s šestimi traverzami, od katerih bo ena dolga 174 m. Posrečilo se je zagraditi mali rokav, kjer je višinska razlika vodne gladine dva in pol metra. V par mesecih se je rokav pred pregradom tako zaprodil, da je mestoma že videti ledino. Upati je, da bo že prihodnje leto Drava v tem odseku toliko uravnana, da ne bo povzročala več škode. Resno so že bila ogrožena polja in domovi od Budine do Stojncev. Drava je v tem območju naglo razširjala svoje korito, ki presega širino 600 metrov. Predvsem pa se je zaganjala v mali rokav ob levem obrežju. V par letih ga je tako razširila, da so morali most čez rokav prestaviti precej niže. Tam, kjer je vodil prej most, je zdaj razširjen rokav za par širin starega mosta in je bila pred durmi nevarnost, da bi usmerila Drava svoj glavni tok v ta rokav, kar bi pomenilo uničenje naselij od Budine do Stojncev. Terenska hidrotehnična sekacija v Ptiju ima izdelan načrt regulacijskih del na Dravi od Maribora do Ormoža. Po tem načrtu bo sčasom odkazano deroči Dravi 126 metrov široko in 4 metre globoko korito.

Velika dobrota za Haloze. Prastara rakarna za Haloze je pomanjkanje zdrave pitne vode. Večina Haložanov mora hoditi po vodo v grabe, ali pa celo v mlake. Tudi letos, ko preživljamo eno najbolj deževnih let, po Haložah ni dobre vode, ker pač ni pravih studev. Pred nedavnim pa je bil s pomočjo banovine in domačinov na Belskem vrhu pri Zavrču dograjen nov velik javni vodnjak, ki ima celo napajališče. Vode iz tega vodnjaka se že poslužuje do sto haloških družin.

med brinjevim grmovjem ustavil konja. Prisluhnil je in obenem pozorno pogledal okrog sebe.

Na mladeničevem obrazu se je bralo razočaranje. Pod vodstvom Šlima in Noela je bil poslal naprej svoje najzanesljivejše covboje s čredo plemenitih konj, ki jih je hotel v Hillu prodati. Možje so jezdili po krajski in boljši poti in bi že morali biti tu. Razjahal je in se sklonil k tlom. Tako je šel po stezi za kakih dve sto korakov. Njegove ostre oči so našle na skalnatih tleh sledove konjskih kopit. Iz tega je sklepal, da so njegovi ljudje že prispeti.

Vrnil se je h konju in tuhtal. Čemu možje niso na dogovorjenem mestu? Šlim in Noel nista človeka, ki se brez vzroka ne bi držala dogovora. Erik je slutil, da se je moral primeriti nekaj nenavadnega. Hodil je med grmovjem sem ter tja in oprezoval. Nenadoma je zagledal tanek stolp dima, ki se je dvigal iz Rajskega dola proti nebu. Zmajal je z glavo. Taborski ogenj? Morda so se njegovi covboji hoteli tem ljudem izogniti? To je verjetno.

Erik je samo dvakrat videl Rajske dol. Prvič slučajno, ko je zasledoval divje konje. Dol je takoj odročen, skrit in nedostopen, da je med tisoč ljudi morda eden, ki bi ga tako slučajno našel ko on. Kdo je ta? Komu je prišlo na misel, da je zavil s steze in se po skoraj ne-prehodnih strminah spustil v to samotno dolino? Saj je ta del Sierre Nevada neobljuden. Z druge strani pa nihče

ni mogel najti steze, če ni imel takega tlorisa, kakor si ga je napravil Erik. Indijancev ni bilo v teh krajih. Kako so torej prišli ljudje v Rajski dol?

Erik je bil nejevoljen. Vrnil se je h konju, zajahal in počasi jezdil v dolino.

Kmalu je zagledal novo domačijo. Na obsežnem dvorišču, ki je bilo obkroženo z debelimi cedrami, so se pasli konji. Pred vhodom na dvorišče je stal mož, s cigaro v ustih in širokokrajnim klobukom na glavi. Roke je skrival v hlačnih žepih. Nepremično je zrl v daljavo in zdelo se je, da je opazoval mladeniča.

Erik je skočil iz sedla in peljal konja za uzdo za seboj. Šel je proti hiši. Zdeleno se mu je, da moža pozna, a vendar ni vedel, ob kaki priliki sta se srečala. Mož se mu sploh ni dopadel, čeprav je bil močen in mlad, kar je Erik zelo cenil pri sinovih divjine. Štel je kakih trideset let. Bil je zelo vitek, toda širokih pleč. Na sebi je imel pisano volneno srajco, ki je bila napeta na mogočnih prsih.

Cim bolj se je mladenič bližal možu, tem bolj je raslo v njem spoznanje, zakaj se mu ne dopade. Z roko je previdno potipal težki samokres, ki je tičal za pasom. Za obotavljanje in razmišljjanje ni bilo časa, zato se je mirno bližal možu. Ta se je hlinjeno sladko nasmehnil in dejal:

»Dober dan, Erik Folkman!«

Najprej je umrl lord Carnarvon po zastrupitvi krvi. Pičila ga je neka strupena muha. Kmalu so njim so pomrli še drugi sodelavci, ki so raziskovali Tutankamonovo grob. Zdaj so Tutankamonovo mumijo zoper preselili in ljudstvo domneva, da jih bo za to doletela Tutankamona kazen, ker mu še v smrti ne dajo miru.

492 starčkov nad 90 let starih je umrlo lani v Londonu. Med njimi je bilo 165 moških in pa 326 žensk.

Za bolezen, ki zahteva najvišje število žrtev, velja malarija. Za malarijo umre v Indiji vsako leto več nego 1 milijon ljudi, na Kitajskem tudi najmanj toliko, nadaljnji milijon žrtev zahteva močvirna mrzlica v drugih deželah zemlje.

(Dalje sledi)

Požari

V Mihovcah pri Cirkovca na Dravskem polju je začelo goreti pri posestniku Antonu Vuku. Ogenj je vpepelil v kratkem času stanovanjsko in gospodarsko poslopje. Iskre so preskočile tudi na sosednje gospodarsko poslopje posestnika Fr. Pršuha. Končno se je vnela še sosedova hiša in pogorelo. S poslopji vred je uničenih precej živil in krme. Vuk je oškodovan za 20.000 din, Pršuh pa za 30.000 din. Zavarovalnina je malenkostna.

V Apačah pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju je izbruhnil v noči ogenj pri posestnici Katici Zavec. Požar je preskočil na hišo sosedja Izidorja Horvatiča. Horvatičeva žena se je opekla po vsem telesu in so jo prepeljali v bolnico. Skupna škoda znaša krog 40.000 din.

V Št. Vidu pod Ptujem je uničil ogenj ostrešje na hiši posestnika Franca Koletnikač Gasilci so ogenj še pravočasno pogasili in preprečili večjo nesrečo.

Proti večeru se je pojavil v Račah pri Pragerskem rdeči petelin na stehi gospodarskega poslopja posestnika Antona Marčiča. Ogenj se je razširil tudi na stanovanjsko hišo, ki je pod isto slavnato steho. Zgoreli sta obe poslopji in je oškodovan pogorelec za 15.000 din. Močan veter je zanesel iskre še na sosedno gospodarsko poslopje posestnika Ivan Lenarta. Zaneteno poslopje je pogorelo, oteki pa so Lenartu hišo.

Smrtna žrtev pretepa. V Vinički vasi pri Kreni v župniji Sv. Barbara v Slovenskih goricah so se fantje v pijanosti sprekli in stekli. V pretepu je dobil 26 letni Franc Robič zabodljaj v vrat. Zabodenega so prepeljali koj v mariborsko bol-

nišnico, kjer pa mu niso več mogli rešiti življena.

Po enem mesecu razkrinkana detemorilka, 22 letna služkinja Neža Golenko iz Kaple pri Sv. Juriju ob Taboru se je vračala 29. julija iz celjske bolnišnice z zdravim novorojenčkom. V Grajski vasi blizu potoka Bolska je otročička zadržala in trupelce pokopala. Svojemu gospodarju, pri katerem je služila, je lagala, da je oddala otroka neki ženski v vlaku, da ga bo redila. Ko so zvedeli orožniki za nečloveško dejanje, so prijeli Golenkovo, ki je zločin priznala in je bila predana sodišču.

Podivjanost rodila zločin. Proti večeru se je pojavila pred hišo male posestnice Katarine Strnad na Veterniku nad Kozjim gluhenom neznanika, ki bi najbrž bila rada tamkaj prenočila. Strnadova je pozvala 30 letnega pijanega posestniškega sina Janeza Moškonja z Veternika, ki bi najbolj pomagal potegniti že mrtvo revo začel udrihati po beračici, ki se je zvrnila v apneni jamo. Neznanko so potegnili že mrtvo iz apnence in so jo zvalili po strmini, da je obležala na trati, kjer so jo pozneje našli. Orožniki so prijeli radi tega zločina in izročili sodišču: Moškon, Strnadovo in Jakoba Resnika z Veternika, ki bi najbolj pomagal potegniti že mrtvo revo iz Jame.

Vlem v župno cerkev. V Artičah pri Brežicah je bilo v noči vlamljeno skozi zakristijo v župno cerkev. Vlomili so odnesli iz tabernaklja monštranco z Najsvetejšim v ciborij, katerega so pa izpraznili v zagradu. Poleg tega so še ukradli dva mašna keliha in en prazen ciborij. Skupna škoda znaša 12.000 din.

Kratke tedenske novice

Po zgledu Nemčije je napovedala Italija Angliji blokado ali zaporo, ki se nanaša predvsem na angleške kolonije. Italijanska vlada je poslala tozadovno sporočilo vsem nevtralnim državam, ki vzdržujejo pomorske zveze z angleškimi kolonijami.

Po sporazumu med Romunijo in Bolgarijo bo izpraznila Romunija Dobrudžo do 10. oktobra tega leta.

Vodja rajha Hitler je vključil poljsko gubernijo v Nemčijo kot odgovor Londonu, ki še varuje v svojem okrilju poljsko vlado kot vojno zaveznicu.

Miron Taylor, osebni zastopnik ameriškega predsednika Roosevelta pri Vatikanu, je bil odpoklican, ker je njegovo odposlanstvo končano.

Z vladno odredbo je bilo 150 francoskih generalov upokojenih. Upokojitve so v skladu z dolčili premirja z Nemčijo in Italijo.

Razmere med Anglijo in Španijo so se zboljšale, ker je obiskal španski vojaški guverner Algeciras general Grande 21. avgusta po naročilu španske vlade guvernerja angleške trdnjave Gibraltar. Španskega generala je pozdravilo ob prihodu 17 topovskih strelov.

Sef ameriškega generalnega štaba general Marshal je povabil v Zedinjene države za mesec oktober načelnike generalnih štabov in druge višje častnike vseh 20 ameriških republik. Gre za vojaško sodelovanje celotne Amerike.

Romunsko-madžarska pogajanja, ki so bila prekinjena v Turn-Severinu, se bodo nadaljevala v nekem madžarskem mestu.

Grčija je poklicala pod orožje 4 popolne letnike rezervistov.

Pričakovati je v kratkem preosnovo Petainove francoske vlade in sestanek med nemškim maršalom Göringom in francoskim vojnim ministrom Weygandom v Berlinu.

Nemški gospodarski krogi trdijo, da ima Nemčija dovolj hrane in da se bodo tudi ostale evropske države lahko prehranile.

Turške oblasti so podvzete izredne vojaške ukrepe. Vsi mostovi in kolodvori so zastraženi od vojaštva.

Angleška vlada je naročila v Kanadi posebna oklopna letala, katera so izredno okretna in prekašajo po brzini dosedanje bombnike. Ta letala bodo posegla v najkrajšem času v borbo proti Nemcem.

Zlato portugalske Narodne banke so prepeljali v Njujork.

V Nemčiji so izdelali največji avtobus na svetu, ki je dolg 21 m in prirejen za 100 potnikov.

Nemški častnik je našel na cesti v zapuščenih avtomobilih blizu francoskega mesta Clermont-Ferranda klobuk Napoleona.

Pred 150 leti, leta 1790., se je posrečila davčnu izterjevalcu Jožefu Hardtmuthu na Dunaju zmes grafita, ki se uporablja še danes za svinčnike.

Japonska letala so skoraj čisto porušila začasno prestolnico Čangkajšekove Kitajske Čungking.

Dvig prometa v Gornji Savinjski dolini

Spored velike slovesnosti in vabilo nanjo

V nedeljo, 1. septembra, bomo v Nazarjih praznovali slovesen in pomemben dan, pomemben ne samo za naš prelepi kraj, ampak prav tako za vso gornjo Savinjsko dolino. Na ta dan bo blagoslovitev in slovesna otvoritev novih železobetonskih mostov in ceste preko Savinje ob gradu Vrbovec ter »Tomičevega« mostu preko Drave. Slovesnosti se bo udeležil tudi g. ban dr. Marko Natlačen. Ob 9 bo sprejem g. bana, blagoslovitev in otvoritev ceste in mostov. Po otvoritvi bo sv. maša na prostem pred gasilskim domom, nakar sledijo pozdravi merodajnih činiteljev in zastopnikov raznih društev. Blagoslovitev in sv. maša bo opravil dekan in župnik iz Rečice ob Savinji g. msgr. Alfonz Požar.

Prireditelj, Okrajni cestni odbor, vabi vse krajevne organizacije, da se slovesnosti v največjem številu udeleže, enako pa tudi vse Gornjesavinjčane, saj se vsi zavedamo, kako slovesen mora biti ta dan, ki bo pokazal ne samo delo, napredek in važnost vse gornje Sa-

vinjske doline, ampak tudi trud in prizadevanje banovine in g. bana za napredek tega našega gozdnega in turističnega predela Slovenije, ki bo odslej še trdneje povezan ne samo s splavarstvom, ampak tudi z za nas tako važno prometno in gospodarsko živo — cesto z ostalimi predeli Slovenije in Jugoslavije.

Pomen novih prometnih zgradb

Novi železobetonski mostovi — širje so trije manjši, ki vodijo preko strug in odtokov Savinje, in glavni 64 m dolgi nad glavno strugo Savinje speljani »Ribičev« most tik ob gradu Vrbovec, ter na novo preložena cesta, so bili dograjeni v glavnem že lansko jesen. Zadnja cestna dela pa so bila končana letošnjo pomlad. Stroški zgradbe so znašali din 1.493.239, gradilo pa je podjetje inž. A. Umek iz Ljubljane. Pogoji za gradbeni rok so bili določeni do 1. avgusta 1940, toda nujnost novih prometnih objektov — saj je bil stari lesni most v skrajno slabem stanju in kot tak nepremostljiva ovira zelo velikemu prometu v Savinjski dolini — ugodni vremenski in te-

»He, vi, pazite, kaj govorite! Tožil vas bom zaradi žaljenja časti.«

»Jaz bom vas tožil zaradi žaljenja časti; potem se bo izpričalo, kdo je nor, vi ali jaz.«

Po dvorani se je vse krohotalo, ko sta se dajala advokat in Matija.

»Sedemdeset tisoč dve sto petdeset,« je ponudil advokat.

»Jaz dam deset krajcarjev več,« se je oglasil Matija.

»Hoho, le drži, Matija! Le drži!« so mu klali. — Drugi so vpili: »Le še več, Hudnik! — Le še! ... Hahaha.«

»Sedemdeset tisoč dve sto šestdeset.«

»Jaz dam deset krajcarjev več.«

»Dve sto sedemdeset.«

»Deset krajcarjev več.«

»Vrag! Tri sto!«

»Deset krajcarjev več.«

Vsa dvorana se je krohotala. Še sam sodnik se je komaj držal, da ga ni posilil smeh.

»Gospod sodnik, napravite tej norčiji konec!« je zatevil advokat, ves rdeč od jeze. »Saj vas ima za norce. Sicer pa so tako nizki namiki proti zakonu in ne veljajo; po krajcarjih ne sme dodajati.«

Tedaj se je sredi med mestnimi dvignil častitljiv gospod in se je obrnil k dr. Hudniku:

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

*

»Sedemred tavžent in eno krono,« se je tedajci oglasil slinav glas od zadaj.

Hrupen smeh je zadonel.

Tisti, ki je namaknil krono, ni bil nihče drug kakor Špetinov Matija.

»Sedemdeset tisoč in dvajset kron,« je dodal advokat zaničljivo.

»Sedemred tavžent ena in dvajset kron.«

»Sedemdeset tisoč trideset kron.«

»Sedemred tavžent ena in trideset kron.«

»Sedemdeset tisoč petdeset.«

»Sedemred tavžent ena in petred.«

Tako je šlo dalje, advokat je namikoval po dvajset, Matija po eno krono, v dvorani pa se je vse krohotalo. Doseglja sta sedemdeset tisoč in dve sto kron. Matija je spet namaknil eno krono, tedaj pa se je advokat obrnil in zadrl tja v kot zadaj:

»Doklej, še mislite uganjati to — ro komedijo?«

»Če so gospod dohtar nori, jim mora biti komedija prav,« mu je Matija zasolil.

renski pogoji ter tudi velika delavnost podjetja, ki je gradilo, zlasti pa pomoč in naklonjenost uprave gornjegradske posestev ljubljanske škofije z ing. Lojzetom Žumrom na čelu, so veliko pripomogli, da so bila vsa dela končana v tako kratkem času in da ni bilo nikakega večjega zastopa v prometu, ki bi sicer nujno sledil, kar je bilo posebno važno v lanski jeseni in letošnji pomladi, ko je bil tako močan izvoz lesa.

Kolikega pomena je za naš kraj in prav tako za ves gornjegradski okraj, ki obsega vso gornjo Savinjsko dolino, novi most in z njim ustvarjeno novo važno cestno križišče, pa bodo v gospodarskem ali turističnem oziru, bo lahko spoznal vsak tujec že ob samem pogledu na krasne in veličastne naprave, ko se približa biseru gornje Savinjske doline — Nazarjam.

Koliko več pa vedo o tem ostali krajevni činitelji, zlasti industrijski in turistični, kmetje, splavarji, podjetniki in prevozniki, o tem pa lahko sodijo samo oni, ki poznajo gospodarski pomen gornje Savinjske doline.

Nazarčani znajo ceniti novo pridobitev

In kako znamo ceniti Nazarčani sami to novo pridobitev, ki je še bolj povzdignila lepoto in slikovitost našega kraja in dala še močnejši pečat gospodarskemu razvoju tega važnega industrijskega, prometnega in v bližnji bodočnosti tudi turističnega središča gornje Savinjske doline, pa se lahko prepriča vsak, ki pride v Nazarje. In tudi ni človeka, ki se ob pogledu na Nazarje ne bi čudil skladnosti pokrajine z novimi napravami, ki so bile ustvarjene z resnim in skrbnim delom.

Po svetu

Ameriška oboroževalna mrzlica. Od 10. maja, ko so začeli Nemci svoj zmagovali bliskoviti vojni pohod na zapad, se je polastila Združenih ameriških držav prava oboroževalna mrzlica, ki je podobna pred desetletji po Ameriki razširjeni zlati mrzlici. Tovarne za izdelovanje letal poganjajo iz tal kakor nekoč mesta iskalcev zlata na zapadu Amerike in na severnem polotoku Alaska. Vsako večje in že opuščeno poslopje popravijo z vso naglico in ga spremenijo v oboroževalno tvorilico. Izračunali so, da bodo posedale Združene države v enem letu več tvornic za strelivo kakor celotni ostali svet. Vse tekstilne tvornice se ukvarjajo poleg izdelovanja tkanin s produkcijo streliva in raznih kemičnih izdelkov, kateri se potrebujejo za razstreliva. Ne-

»Dovolite, da vas opozorim: zakon ne pravi nič o tem, koliko mora kdo pri licitaciji namakniti, da je veljavno. Vsak znesek, naj je še tako nizek, je veljaven.«

»Kaj pravite? Kdo pa ste vi?« ga je ošinil doktor Hudnik.

»Moje ime je doktor Kotnik, advokat iz Celovca.«

Hudnik je klecnil, ugriznil se je v ustnice in se okorno priklonil. — Poskusil je in udaril na druge strune.

»Saj revež še tisočaka ne spravi vklip,« je zaklical; »najprej naj dokaže, da more plačati, preden naj bi njeve neresne ponudbe obveljale!«

»Sem jaz tudi še tu; midva sva skup kupca,« se je oglasil Blaž, Matijev brat.

Matija pa, ki je ves čas ziral skozi svoj rešpetin na bližnje hribe, je dejal mirno, pa tako, da se je čulo po vsej dvorani:

»Če imam sam premalo denarja, mi ga dohtar Koždec posrec po petnajst procentov, kolikor ga hočem.«

Vse se je zakrohotalo.

Potem so spet začeli križem poprek vptiti:

»Prav tako, Matija!...« — »Za Matija sem jaz potrok...« — »Jaz tudi!« — »Jaz tudi!« — »Matija velja za tri Hudnike.« — »Matija ima denarja ko slame.« — »Matija, ne daj se advokatu!« — »Ne kaži mu mošnje; drugače te obere.«

dvomno so se prebudile Združene države dne 10. maja, ko so vdri Nemci na Holandsko, iz povojnega spanja. Uredbe in zakoni, za katere bi bila sicer potrebna leta, kar dežujejo iz Washingtona in dežela, čeprav še ni v vojnem stanju, se pokori radevolje posegom v toljkan poudarjano ameriško svobodo.

Mehiški katoličani so boj dobojevali ter dosegli zmago. Dolgo let so trpeli raznolika, tudi krvava preganjanja. Pa niso klonili v duhu in s svojo vztrajnostjo so zmagali. Ta zmaga kajpada ni popolna. To se bo zgodilo še takrat, ko bodo levica (framasensko-socialistično-komunistične) stranke premagane ter bodo katoličani zavzeli njihovo mesto v

javnem življenju. Tako daleč pa razvoj še ni napredoval. Levičarji so samo odložili orožje ter ne vodijo več javnega nasilnega boja zoper katolicizem. Proticerkevni zakoni so še vedno v veljavi, toda ne izvajajo se več takoj strogo. Cerkve so večinoma vse odprte, javno bogoslužje se zopet lahko vrši, duhovniki so se vrnili v državo. To veselo vest so mogli duhovniki in zvesti katolički verniki sporociti sv. očetu, ko so bili nedavno od njega sprejeti v avdienci. Obenem pa se vodilni krogi mehiškega katolicizma ne vdajajo varljivim nadam, ker dobro vedo, da je levica (svo)zražnik ne samo nasilen, marveč tudi lokav. Zato so ostali na oprezi.

Eden glavnih organizatorjev boljševizma umorjen

Iz Mehike je prispevala vest, da je bil v tamkajšnji prestolnici izvršen atentat na Trockega, ki je bil eden od glavnih organizatorjev boljševizma, a je živel že dolgo let v programstvu.

Kje in kako je bil izvršen napad?

Napad je bil izvršen v vili pri mestu Mexico, v kateri je stanoval Trocki. Morilec je prihajal že nekaj časa na Trockijev dom in

V Mexici umorjeni Trocki

se je izdajal za njegovega prijatelja, v resnici pa je bil najet od Stalinovih zastopnikov.

Dne 20. avgusta je ta »prijatelj« udaril Trockega nenadoma z zidarski sekirici podobnim kladihom po glavi. Ko je udaril napadalec žrtev prvič, je imel Trocki še toliko

moči, da je skočil proti vratom in jih skušal zapreti, da bi obračunal z atentatorjem. Toda napadalec je bil urnejši kot 60 letni Trocki in je zamahnil še parkrat po njegovi glavi.

Zadnje besede Trockega

Trockega so prepeljali po atentatu v brezupnem stanju v bolnico, kjer se je 21. avgusta tik pred smrtjo zavedel in izrekel besede:

»Prepričan sem, da bom umrl. Obdolžujem Stalina za ta umor. Stalin je potreboval mojo smrt, ker pripravlja zadnji odločilni napad.«

Kdo je napadalec?

Atentatorja je policija prijela. Izpovedal je, da se piše Frank Jackson. Je francoski žid, ki se je izdajal za časnikarja in kemika in je prišel pred nedavnim v Mexico.

Ameriška policija je prijela morilčeve ženo Silvijo Agalov, ki živi v Njujorku. Agalova je bila nameščena v Trockijevem tajništvu, ko je živel Trocki v Parizu. Že tedaj se je spoznala z atentatorjem Jacksonom. Pred kratkim sta prejela Agalova in Jackson ogromno vsoto denarja iz Moskve. Morilec je tudi točno nastopal po navodilih, katera je prejemal od moskovskega vodstva komunistične stranke.

Iz življenja in delovanja umerjenega

Lev Davidovič Trocki se je pravilno pisal Leib Bronstein. Rojen je bil blizu Nikolajeva v Ukrajini 7. novembra 1879 kot sin židovskega veleposestnika. Že v dijaških letih ga je carska policija zaradi revolucionarnega delovanja leta 1899. poslala v Sibirijo, od koder je leta 1902. pobegnil v Anglijo. Leta 1903. se je pridružil manjševikom. Ko je bila leta 1905. revolucija, je bil predsednik petrograjskega sovjeta. Vendar je bil kmalu ujet ter

»Ha-ha-ha! Ha-ha-ha!«

V ta hrušč se je zadrl kanclist:

»Sedemdeset tisoč tri sto kron in deset krajcarjev k prvemu — k drugemu...«

»Sedemdeset tisoč štiri sto kron,« je udaril Hudnik srdito.

»Jaz dam en krajcar več,« se je oglasil Matija iz svojega kota.

»Ha-ha-ha-ha, hahahaha...«

»Sedemdeset tisoč pet sto.«

»In še en krajcar.«

»Sedemdeset tisoč sedem sto.«

»In še en krajcar.«

»En in sedemdeset tisoč.«

»In še en krajcar.«

»Vi ste goljuf!« je zdivjal advokat. »Vam ni za kup, vi bi le meni radi višoko nagnali.«

»Ne, jaz bi le hudika rad nagnal.«

Hahaha —ahaha.

»Pa ga dolgo naganjate,« se je nekdo oglasil.

»Za dobro reč je treba časa,« je odgovoril Matija.

»Pa mi za eno uro dol ali gor ne gre.«

Dvorana se je stresla od krohotila.

»Živijo, Matija! — Le drži ga! — Pokaži mu, Koždecu!«

Šah se je kmalu razširil tudi v srednjo Evropo. Že v 14. stoletju je bil zelo razširjen na Češkem. Tedaj je ta igra veljala za grdo razvado, kakor kvartopirstvo. To sprevidimo iz pridig Jana Husa, ki je obsodil šahiste in jih uvrščal med druge grešnike. V srednjem veku šahovske figure niso bile takšne, kakršne so danes. Šahovnica je v srednjem veku predstavljala mesto Babilon. Rob šahovnice je pomenil mestno obzidje. Mesto, ki je bilo pravokotno, je imelo na vsakem oglu po en trdnjavski stolp. Vsa igra je predstavljala dvoje kraljestev, ki sta si stali nasproti in sta imeli mejo po sredi šahovnice. V splošnem se je šahovska igra razširila šele v 19. stoletju, ko so tudi začeli ustanavljati

poslan v izgnanstvo v Tobolsko gubernijo, od koder je leta 1907. pobegnil na Dunaj, kjer je bil novinar. Leta 1914. je šel v Švico, pozneje v Pariz, od koder je bil leta 1916. izgnan v Ameriko. Po izbruhu revolucije leta 1917. je prišel nazaj v Rusijo. V juliju je vstopil v Leninovo boljševiško stranko ter bil eden izmed glavnih organizatorjev oktobrske revolucije, ki je pripeljala boljševike na oblast. Trocki je postal ljudski komisar za zunanje zadeve (zunanji minister) ter je vodil sovjetsko zastopstvo pri mirovnih pogajanjih v Brestu Litovskem. Od marca 1918. je bil narodni komisar za vojsko in mornarico (vojni minister). Znan je kot pravi ustanovitelj in organizator »rdeče vojske«, s katero je dobil državljanško vojno proti »belim« generalom, izgubil pa vojno s Poljsko leta 1920. Po Lenini smrti leta 1924. je prihajal v vedno večja nasprotja z drugimi boljševiškimi voditelji, predvsem s Stalinom. S Kamenjevom, Zinovjevom in Radekom je tvoril odločno opozicijo v ruski komunistični stranki. Kot strog boljševik je zastopal stališče, da brez svetovne revolucije ni mogoče vzdržati boljševizma, zahteval je trdo roko proti kmetom ter hotel komunistično stranko nasloniti izključno na tovarniške delavce. V tem boju s Stalinom je podlegel, ker je večina stranke potegnila

Tako živijo iz Londona na deželo preseljeni otroci

šahovske klube in organizacije, in tedaj so se tudi začeli prirejati prvi šahovski turnirji.

Telesna velikost in hrana. V skandinavskih deželah so v zadnjih letih proučevali telesno velikost povprečno 20letnih vojnih obveznikov. Telesna višina obveznikov je po statistikah iz let 1915. do 1938. stalno naraščala, in sicer na Švedskem od 1718 do 1742 mm, na Norveškem od 1706 do 1736 mm, na Danskem od 1688 do 1712 mm. V tem času je bilo opaziti zatoj le v letih od 1930. do 1933., torej v dobi gospodarske krize, medtem ko se je krvkulja v naslednjih letih spet strmo dvigala. Iz številki je razvidno, da je telesna višina neposredno v zvezi z načinom prehrane. Razlike je največja na Norve-

Doktor Hudnik je bil od same jeze ves zelen in rumen. Kar slinil se je, ker besede ni spravil iz sebe, pobral je klobuk in dežnik in planil skozi duri. Ljudje so žvižgali in ploskali, ko so videli, kako je advokat pogorel.

Zopet se je oglasil kanclist in se zadrl:

»En in sedemdeset tisoč kron in en krajcar k prvemu — k drugemu — ali ne da nihče več? — in — k tretjemu!«

Špetinov Matija je zlicitiral domačijo na Ledinah.

Po dvorani je zahruščalo, ljudje so ploskali in klicali:

»Živio Matija! — »Živio novi Ledenik!«

Mirno in ne da bi koga pogledal, je šel Matija z bratom proti mizi, za katero so sedeli gospodje s sodiča; svoj rešpetin je nesel seveda s seboj in ga tiščal pod pazduhom. Pred sodnikom sta moža naštela štiri in dvajset tisoč kron in sta obenem izjavila, da bosta ostali denar položila v treh mesecih.

Potem so licitirali še manjše Končnikove reči, pa to je bilo hitro opravljeno.

Blaž, Matijev brat, je osem dni nato prevzel gospodarstvo na Ledinah, medtem ko je šel Matija s svojim rešpetinom zopet po svetu.

X.

Tiho in mirno je bilo jezero. Tu pa tam je plaval kak koln. Iz zelenja so kukale bele hiše z zelenimi oknicami. Na obrežju so se sprehajali letoviščarji.

Tako zgleda angleško pristaniško mesto po odletu nemških bombnikov

s Stalinom. Leta 1925. je moral odstopiti kot vojni komisar, oktobra 1926. pa izstopiti iz vodstva komunistične stranke. Novembra 1927. leta je bil izključen iz stranke, 1. 1928. izgnan v Turkestan, januarja 1929. pa iz Sovjetske zveze. Ker mu nobena druga država

ni dovolila vstopa, je živel do leta 1933. pri Carigradu, nato nekaj časa v Franciji, dokler se ni dokončno preselil v Mehiko, kjer je živel v neki vili v Mexici. Poleg enajstih knjig je napisal tudi dolgo vrsto propagandnih člankov in brošur.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Član fantovskega odseka in cerkveni pevec umrl na Kebiju. Dne 21. avgusta se je poslovil za vedno od nas vrli mladenč Janez Capl. Bil je izborn tenorist pri cerkvenem pevskem zboru in vnet član fantovskega odseka. Priljubljen je bil v celi župniji in prav posebno so ga še čislali fantje. Zdravja si je šel iskat v mariborsko bolnico, kjer pa mu niso mogli več pomagati. Njegovi zemeljski ostanki so bili prepeljani iz Maribora na Kebelj, kjer počiva zraven svoje matere. Njegovega pogreba se je kljub slabemu vremenu udeležilo mnogo ljudstva, prosvetno društvo, fantovski odsek in celo odpodlanstvo fantovskega odseka iz Čadrama z visokošolcem Ludvikom Leslovar na čelu. Ob odprttem grobu sta govorila pokojniku v slovo preč. g. župnik Panič Jožef in g. Leskovar. V ganljivih besedah sta orisala njegovo mlado življenje in ga postavila kot vzor vsem fantom. Po končanem nagovoru so fantje in dekleta zapeli nagrobnico. Bratom in sorodnikom naše sožalje!

Pogreb pridna učenke v Jarenini. Dne 21. avgusta smo položili k večnemu počitku Lizo k Hertič, učenko osnovne šole v Jarenini. V spremstvu g. kateheti je spremljalo precejšnje število belo oblečenih součenk s šolsko zastavo.

Po kratki bolezni je podlegla vnetju slepiča. Bila je pridna in dobra učenka. Njen prerani grob smo zasuli s cvetjem in venci. Neutolažljivi mamici, bratcem in sestrici izrekamo naše sožalje!

Ugledni posestnik umrl v Draženah pri Ptaju. Tukaj se je preselil v boljše življenje ugledni posestnik Blaž Gojkovič. Močka nedelja v mesecu ga je vedno videła pri mizi Gospodovi. Bil je skrben družinsko oče, vobče spoštovan in priljubljen, kar je pričal tudi njegov pogreb. Na zadnji poti sta ga spremljala oba hajdinska gospoda in pokojnikov nečak p. Marijan iz Ptuja. Na sedmini se je nabralo 115 din za popravilo Marijinega svetišča na Ptugski gori, kamor je tako rad romal. Naj počiva v miru!

Skrbna knečka mati uradna. V Črešnjevcih pri Gornji Radgoni smo 16. avgusta spremljili k večnemu počitku skrbno knečko mater in gospodinjo Ivano Žnidarič. Skozi 40 let je gospodinila možu in občirnemu Jančarovemu posestvu. V zakonu je imela devet otrok, od katereh jih živi še sedem. Vsi so vzgojeni v krščanskem duhu. Naj bo Bog obilen plačnik pokojni mamici za vso njeno skrbnost in ljubezen! žalujočim naše sožalje!

To tišino pa je iznenada zmotil vrišč otrok. Spremljali so črno oblečenega, bradatega moža s smejočim obrazom in rdečkastim nosom. Ta se je menil z otroki o šoli, o spričevalih, o igrah, o mačkah, potreplejivo je poslušal, kaj mu je zdaj eden, zdaj drugi pripovedoval in je bil med otroki sam kakor otrok. Vsakemu je vedel za krstno ime, vpraševal je, kako je staršem, posnel je ptičji glas in vabil ptiče iz grmovij, potem je spet zagnal nekaj krajcarjev, da so jih otroci lovili, pa je vselej skušal tako narediti, da so jih dobili najrevnejši.

To je bil doktor Silan, ki je bil kmalu že štiri leta tu v Vrbi za zdravnika; v kratkem času si je pridobil zaupanje mladih in starih.

Ko je prišel s tropo do jezera, jim je veselo zaklical:

»Tako, pobiči in deklice, zdaj pa pojrite domov, dohtar ne utegne več. Lepo mi pozdravite doma! Srečno, otroci!«

»Srečno, gospod — srečno — srečno!« so ponavljali otroci in se razpršili kakor na povelje.

Po stezi, posuti s sivim peskom, sta prišla star gospod in gospa, letoviščarja z Dunaja. Že od daleč jima je zaklical zdravnik:

»Bog ga daj, gospod Medved! Klanjam se, gospod! Kako je? je že vse dobro. Ni bilo nič hudega, sonce vas je malo bolj ogrelo pa vas je glavabolela. Imenitni ste na pogled.«

Umrla je mati 14 otrok. V Doliču pri Gor. Lendavi so 13. avgusta pokopali blago Graho - vo mamico, ki se je v 68. letu starosti poslovila od tega sveta. Pokojnica je imela 14 otrok, od katerih jih živi še devet. Priljubljenost pokojnice je pokazal pogreb, saj so prišli ljudje od bližu in daleč ter jo obdali z venci in šopki. Umrla je zadeta od srčne kapi, ko je šla k svojemu sinu na obisk. Dragi mamici naj sveti večna luč — preostalim pa naše sožalje!

V visoki starosti 85 let umrl v župniji Apače posestnik na Pogledu g. Anton Einsiedler. Bil je odločno krščanskega značaja in dober gospodar. Imel je odprto srce tako za Slovence kakor za Nemce. Prepozno se je odločil za operacijo kile. Ob odprttem grobu se je poslovil domači župnik g. Cilenšek.

Z rožami obložena rakvica. S Ponikve počajo: Smrtni primer smo doživelji, ko se je pri Romihovih pri Sv. Ožbaltu dogodila svojevrstna nesreča: mala, dveletna Jožica je utonila

v škafu vode, ko se je sama igrala pred hišo. Pogreb je bil do solz ganljiv. Mala rakvica je stala na Marijino Vnebovzetje med sv. mašo sredi cerkve, a bila je tako obložena od rož, da se sploh ni videjo drugega kot samo cvetje. Male, belo oblečene deklice z venčki okoli glave so nesle cvetje in trupelce na pokopališče. Nepozaben pogled je bil to! Dobrim staršem izrekamo vsi globoko sožalje!

Smrt blagega moža v Rečici ob Savinji. Tukaj smo izročili materi zemlji blagega moža Franceta Jeraj, p. d. Felicijana iz Nizke vasi. Rajni je bil prijazen ter dober gospodar. Bil je pred leti več let član občinskega odbora ter načelnik konkurenčnega odbora, kakor tudi do smrti odbornik Posočilnice. Da je bil rajni priljubljen med ljudstvom, je pokazal njegov pogreb, katerega se je udeležilo mnogo ljudi od bližu in daleč. Star je bil 55 let, zapušča pa več nedoletnih otrok ter ženo. Vsem žalujočim naše sožalje — Tebi pa, dragi priatelj, večni mir in pokoj!

državna cesta Sv. Lenart — Sv. Benedikt in potem se bo začele, kolikor smo poučeni, tudi z deli na črti od Sv. Lenarta proti Mariboru. Vse naenkrat pa ne gre. Če bi šlo po nazorih hudega g. Krefta, dobavitelja gramoza v ljutomerskem okraju, bi morali naše davkoplačevalce preveč naenkrat obremeniti, če bi hoteli vse kar mahoma izboljšati, če si to dopisnik g. Kreft izmisli. Od leta 1919. dalje se je v Slov. goricah cestno omrežje zelo razširilo z lepimi novimi cestami, kakor na primer Maribor — Sv. Peter — Pesniška dolina, Jabolice — Korena — Duplek, Št. Ilj — Marija Snežna, Sv. Lenart — Žice — Sv. Ana, Sv. Rupert — Hrastovec in še nekatere druge. Slovenjegoriški davkoplačevalci bi se pametnemu g. Kreftu lepo zahvalili, če bi davčni uradi morali pobrati še enkrat toliko davkov, da bi se želji g. Krefta moral kar naenkrat ugoditi. Bodimo zadovoljni, da v dobi sedanja težke krize moremo naše ceste vsaj v toliko vzdrževati, da so sposobne za vožnjo. Veseli tudi bodimo, da cestni odbor s pomočjo banske uprave in prizadetih občin, kakor je to n. pr. pri M. Snežni, izpopolnjuje potrebno cestno omrežje v blatinah Slov. goricah, kjer ni kamenja in ne gramoza. To ni nobena šala, če se mora v Slov. goricah več kot 20—30 km daleč iz Maribora dovažati gramoza za silno drag denar. Pri teh razmerah je naravnost čudo, da so banovinske in višje okrajne ceste še vsaj tako vzdrževane. Gospodu Kreftu pa privočimo veselje, da se spiše in če misli, da so njegovi članki Bog v kako vabljivi in da jim vsakdo brezpogojno verjame, se mož bridko moti. Ljudstvo ima v sedanjih težkih časih druge brige in se za članke g. Krefta v mariborskem »Večerniku« prav nič ne zmeni.

Sv. Lovrenc v Slov. goricah. Začeli smo z delom na Farnem domu. V ta namen smo priredili tombolo, ki je dobro uspela. Računamo, da bomo še to jesen mogli nastopiti v novi dvorani, kjer bodo pokazali naši igralci igro »Mrtvaški ples«. Za takratno udeležbo vabimo že sedaj odseke in krožke in druge prijatelje naše iz sosednjih župnij. Zdaj hitimo s pripravo za izlet v Beograd, kjer se ravno sedaj vrši velik jesenski veselje. Tam bomo obiskali tudi grob vojaka dobrega člena našega fantovskega odseka J. Janžekoviča, ki je umrl v srcu naše domovine — v Beogradu. Iz Beograda bomo poromali na Oplenac, da se poklonimo ostankom našega rajnega kralja. Tudi iz drugih župnij se nam lahko pridružijo. Voznina je malenkostna (33 %), zato pohitite, fantje in dekleta, s prijavo, pa tudi očete vabimo. Potujemo že 4. septembra. Mogoče je to zadnja tako ugodna prilika, ogledati si našo prestolnico. Poskrbljeno je za vodnika. Informacije v župnišču in pri člunu fantovskega odseka Martinu Bec.

Apače. Dne 9. septembra bo na običajnem sejmskem prostoru kramarski in živinski sejem. Preteklo leto ni bilo nobenega pri nas. Vse, ki se zanimajo, že sedaj opozarjam.

Črešnjevi pri Gornji Radgoni. V ponedeljek, 12. avgusta, se je poročila Lizička Žnidarič z domačinom Jakobom Klemenčičem, orožniškim podnarednikom, ki službuje na Bregu pri Ptaju. Porocil ju je bratanec g. dr. Anton Trstenjak v domači župni cerkvi. Mladima zakoncem želimo obilo sreče!

Dravska dolina

Kamnica pri Mariboru. Naša občina pod spremstvom župana g. Petra Lorenčiča gradi tako cesto proti vrhu Sv. Urbana, da bo mogoče po njej ne samo udobno hoditi, ampak bo višina Sv. Urbana odprta tudi za avtomobiliste. Posebno dobra bo pa ta cesta za naše kmete od Sv. Križa in velikega dela Kozjaka. Občini Kamnica gre hvalevredno na roko mariborski okrajni cestni odbor s tehnično in finančno pomočjo. Kmečko ljudstvo pa pomaga pri novi cesti z brezplačnimi vožnjami in delom. Cesta bo občinska cesta I. reda. Z nove ceste bo krasen razgled na Maribor, Slov. gorice in Dravsko polje.

Mariborska oklica

Maribor, Pobrežje, Tezno. Prosvetna društva župnije Sv. Magdalene v Mariboru, to je iz Maribora, Pobrežja in Tezna, uprizorijo s skupnim sodelovanjem v nedeljo, dne 6. oktobra 1940 v Narodnem gledališču v Mariboru Finžgarjevo narodno igro »Naša kri«, ki je sedanjim časom tudi najbolj primerna. Pokroviteljstvo nad to prireditvijo je prevzel predsednik Prosvetne zveze v Mariboru g. dr. Josip Hohnjec. Vsa mariborska in okoliška društva prosimo, da se ozirajo na našo prireditivo v nedeljo, dne 6. oktobra, katere naj se tudi v obilnem številu udeležijo, saj jo priredijo tri najmlajša Prosvetna društva iz največjih delavskih naselij Maribora. Bog živi!

Slovenske gorice

Maria Snežna. Naš kraj, ki je s svojo vabljivo romarsko cerkvijo najvišji v Slov. goricah, se tudi modernizira. S pomočjo okrajnega cestnega odbora in banske uprave se je zgradišča od cmureške banovinske ceste lepa nova zdiana dovozna cesta do cerkve in od tam se gradi sedaj še da-

lje po hrribu med vinogradi in sadovnjaki v smeri proti Sv. Juriju v Slov. goricah. Kako težko je bilo poprej voziti po strmem klancu, v katerem so se naši kmečki vozovi pogrezali do osi v blato. Sedaj pa je cesta lepa bela in lahko vozimo po njej in hodimo tudi v najhujšem vremenu. Mi smo res hvaležni tistim, ki so nam pripomogli do tega gospodarskega napredka. To so predvsem naš rojak g. podban dr. Majcen, bivši župan g. Mali, ki nam je dal kamen zastonj, načelnik okrajnega cestnega odbora g. Žebot, ki se vneto trudi, da se z delom na cesti nadaljuje, pa tudi naša občina zaslubi vso pohvalo. Naši delavci tudi nekaj zaslužijo in to je za sedanjo dobo, ko ni denarja pri hiši, tudi dobro. Česar nam prej nihče ni napravil, so nam sedanji naši voditelji preskrbeli in mi Snežničani smo jim iz srca hvaležni. Veseli bodo pa tega dela tudi naši sosedje pri Sv. Juriju, ko bodo dobili enkrat krajšo zvezzo z nami.

Sv. Lenart v Slov. goricah. (Stanje cest v Slov. goricah.) V mariborskem »Večerniku« se je že dvakrat skragal nad slabimi cestami v Slov. goricah neki Vladimir Kreft, ki pravi, da je dobitelj gramoza za ljutomerski okraj. Mož je očvidno bolj pameten kot drugi navadni zemljani. Trdi pa nekaj, kar ni res. On deva vse v nič, kar sedanja cestna uprava storí za ceste v naših krajinah. Najprvo je zapisal grobo neresnico, da je slabe ceste v Pesniški dolini od gostilne Partič do Sv. Lenarta kriv okrajni cestni odbor mariborski. Mož pa je zaspal 1. aprila 1940. Tedaj je namreč prevzela državna cestna uprava to cesto. Torej ne more biti kriv za kotanje na tej cesti okrajnega cestnega odbora. Sicer pa je omrežje okrajnih, oziroma banovinskih cest v Slov. goricah razen državne ceste Maribor — Sv. Lenart — Sv. Trojica v dobrem stanju. V tolažbo poborniku g. Kreftu pa lahko beležimo, da bo tudi državna cesta skozi Slov. gorice urejena. Sedaj se gradi in končuje

»Da, kar čez noč ste me ozdravili. Hvala vam, go-spod doktor!«

»Ti ste zmeraj dobre volje,« mu je segel Dunajčan v roko. »Ste srečen človek!«

»Po čem sodite?«

»Ne stiska vas zakonski jarem, otrok pa imate za kratek čas, kolikor jih hočete.«

»Ti, ti, ti!« je zapretila gospa možu. »Saj te lahko rešim jarma. Če mi je po volji, se s prvim vlakom peljem domov in te pustum tu. Kaj bi pa potem počel?«

»I, kaj bi počel? Za teboj bi jo mahnil in bi te takoj spet pripeljal sem. Taki nordi smo moški. Doktor je pač eden redkih, ki so ostali pri pameti.«

»Žal da sem čisto po nedolžnem ostal pri pameti,« se je zasmehal zdravnik.

»Je res veselje gledati, kako vas imajo otroci radi,« je dejala gospa.

»So pridni. In okoli jezera živi dobro, pohlevno ljudstvo. Človek ga mora rad imeti.«

»Dela imate pa čez glavo,« je omenil Dunajčan. »Da le morete biti zmeraj tako dobre volje!«

»Zdravnika kličejo navadno le žalostni. Greh bi bil, če bi jih s kislom obrazom še bolj žall. Če zdravnik dobro voljo prinese, pol bolezni že s tem odnesne.«

»Od kod pa imate svojo dobro voljo? Dejal bi, da

nikoli v življenu nič hudega niste doživelji, da ste imeli vedno srečo.«

»Hvala, sreča je opoteča. Vsak človek ima svoj križ. Tisti pa, ki so pravi tiči, kakor na primer jaz, ga nosijo skrivaj in se smejo vsemu svetu v obraz, hahaha.«

Po stezi je pritekel deček in se je odkril pred zdravnikom:

»Gospod doktor, neki mož vas čaka gor pri vas.«

»Tako, tako! Od kod pa je?« je vprašal zdravnik.

»Tega ne vem. Velik je, rdečo krošnjo ima na hrbitu, počez pa dve dolgi palici in tako cev kakor za dimnik.«

»Kaaaj? Hahaha. Tega poznam. Ta je prišel od daleč. Ne smem ga pustiti, da bi čakal. Srečno, gospod Medved! Klanjam se, gospa! Na svidenje!«

Naglo je zavil v hrib proti svojemu stanovanju, deček pa pa njim. Zgoraj je res stal Špetinov Matija pred zdravnikovimi vrati.

»Na, Tonček!« je stisnil zdravnik dečku dva krajcarja v roko in se obrnil k Matiju, ki je spet potegnil za zvonec na durih:

»Hoho, priatelj, gospodarja ni doma.«

Matija se je ozrl čez ramo in je dejal, ne da bi se obrnil od vrata:

»Bog ga daj, gospod dohtar! Počasi pa gvišno.«

(Dalje sledi)

škem, kjer je bila prehrana zavoljo majhnega poljedelstva prej težava, na poznejših letih pa se je z olajšanim uvozom zelo izboljšala.

Brečačka okna. V Ameriki so patentirali svojevrstno iznajdbo. Gre za pripravo, ki kaže, kdaj je treba okna zavoljo dejstva zapreti. Pripravo predstavlja zvonec, ki je zvezan s snovjo, ki se v vlagi zelo raztegne. Če postaviš aparat na okensko desko tako, da visi ta snov skozi okno, in če prične potem deževati, se snov raztegne ter sproži pero, ki spravi spet zvonilo v obrat.

Dekliško ime ohranijo dekleta na Španskem in Portugalskem ter tudi v nekaterih krajih Severne Amerike, ko se poročijo. — Priimek moža je pri njih stranskega poročenja.

Sv. Urban pri Ptiju. Čeravno delamo in se trudimo od zore do mraka pri gospodarstvu, vendar žrtvujemo nekaj spanja v dobrobit katališke prosvete. Po večernih se pridno vadimo za igro in hočemo s tem pokazati, da še nismo zaspali. Naš fantovski odsek in dekliški krožek bo namreč uprizoril v nedeljo, dne 1. septembra ob 3. uri popoldne v farnem domu zanimivo ter smešno igro v treh dejanjih »Skapinove zvijače«. Med odmori igra naš tamburaški zbor. Prav vladno vabimo vsa bratska društva ter prijatelje lepih iger in tamburaške godbe od blizu in daleč. Na veselo svidenje!

Slovenska Krajina

Turnišče. V ponedeljek, 19. t. m. je bilo pri nas premovanje rodovniške živine za seleksijski društvi v Turnišču in Nedelici. Ker je ta dan bilo lepo, sončno vreme, je bilo prigannahad 150 glav rodovniške živine, ki je bila po večini vsa nagrajena. Pri premovanju se je zbral precej posestnikov in živinorejcev, ki so z zanimanjem sledili ocenjevanju in premovanju. Ocenjevali sta dve komisiji, na čelu katerih je bil zastopnik kr. banske uprave g. inž. Oblak, ki je po razdelitvi nagrad z izbranom besedogovoril živinorejce ter jih vzpodbujoval k delu za čim boljši napredki pri živinoreji. — Premovanja na predlog zvezze seleksijskih društev v Rakičanu je kr. banska uprava izvršila tudi 20. t. m. v Polani za Lakoš in M. Polano, 21. t. m. v Pertoči, dne 5. septembra pa bo v Puconcih in 5. septembra v Martjancih. Ta gesta kr. banske uprave je zelo primerna, ker se s tem vzbuja pri naših živinorejcih veselje in tekmovanje, kdo bo vzgoyil lepo živino. — Z drevesa je padel Koren Jožef in pri tem dobil občutne poškodbe.

Širom Prekmurja je znano, da je pri nas od leta do leta večje pomanjkanje lesa — kuriva. Naši mogočni in lepi hrastovi ter borovi gozdovi so že skoraj popolnoma zginili, ker so jih razna podjetja, zlasti »Našička«, prevzela. Ljudje se upravičeno zaskrbljeni sprašujejo, kje bodo dobivali kurivo; kajti drva so iz leta v leto dražja ter bo cena kmalu tako visoka, da si jih nekoliko revnejši sloji sploh ne bodo mogli nabaviti. Zato bi bilo potrebno temu perečemu vprašanju posvetiti nekoliko več pozornosti!

Sv. Sebeščan. Začeli smo z graditvijo sadne sušilnice. Kr. banska uprava nam je dala 3000 dinarjev podpore, ostalo prispevamo sami. Sicer naši ljudje niso vajeni, da bi v večji količini sušili sadje, pa se bodo navadili in bodo spredelili, kako nekaj dobrega je taka sušilnica. Že letos bomo sušili sadje. Sliv sicer pri nas letos ni, pa bomo zato več jabolk nasušili. — V nedeljo, dne 1. septembra bo v Šalamencih blagoslovitev nove motorne brizgalne. Motorko si je nabavila tamkajšnja gasilska četa s prispevanjem vseh vaščanov. Slovesnost bo popoldne. Daj Bog, da ne bi bilo treba veliko rabiti te brizgalne! To je prva motorna brizgalna v občini.

Šalamenci. V nedeljo, 1. septembra bo za nas velik praznik, ker bodo naši gasilci dali blagosloviti novo motorno brizgalno, ki nam je bila že zelo potrebna, kajti s tem bo marsikatero poslopje bližnjega obvarovanjo največje elementarne nekreči!

Dolnja Lendava. Naši vinogradi letos zelo žalostno zgledajo; kajti večino pridelka je uničila toča, a ostalo pa zaradi preoblega dežja naglognije. — Tudi sadna letina je pri nas zelo slaba, slike nam sploh niso obrodile, dočim nam je lani zanje skoraj posoda primanjkovala. — V nedeljo, 18. t. m. so se vršile pri nas okrajne volitve zastopnika v kmetijsko zbornico. Izvoljen je bil g. Horvat Anton, župan občine Črensovci.

Haloze

Sv. Barbara v Halozah. Kakor smo čitali, so volitve zastopnika v Kmetijsko zbornico za ptujski okraj dobro potekle. G. Prelogu, ki je izvoljen, čestitamo! Sicer se je baje pripravljala druga kandidatna lista z namero, rušiti disciplino, iz najbrž neke užaljene vojle, večina pa je bila solidarna za izvoljenega in njegovega namestnika g. Štambergerja. Nekateri samo veliko govorijo pa malo storijo, g. Preloga pa poznamo po njegovem delu in redkobesednosti. Saj se pred njim in g. Markom Kranjecem ni nikdo brigal za Haloze, ne za ceste, ne za regulacije in sploh za nobena javna dela, četudi smo vedno na to opozarjali in prosili. Edno imenovana sta bila povsod tolmača potreb za Haloze. Čaka nas še nadaljevanje ceste Sv. Barbara—Turški vrh, ureditev in nadaljevanje ceste Paradiž—Višnjica, cesta Medrišnik—Sv. Katarina, urejevanje potoka Bele in pritokov. Razen tega je nujno potreben ustanovitev Kmetijske šole v Pristavi, ker

naši fantje že težko čakajo na domačo kmetijsko šolo. Ker napoveduje vlada obširna javna dela po državi iz bodočega notranjega posojila, za omiljenje brezposelnosti, zato upravičeno upamo, da bo g. Prelog kot član Kmetijske zbornice upošteval nujne potrebe Haloz, s katerimi je kot vinogradnik tesno povezan, saj je že doslej veliko storil, in da ostane tudi naprej zvest Halozam.

Šmarski kraji

Šmarje pri Jelšah. Po dolgem odmoru bodo naši študentje spet nastopili na održu našega Katoliškega doma in nam bodo v nedeljo, dne 1. septembra popoldne po večernicah uprizorili čudovito lepo igro »Župnik iz cvetočega vinograda«. Igra je dramatizacija Timmermansove istoimenske povesti. Uprizoritev naših študentov na noben način ne smete zamuditi. Zato v nedeljo polnoštevilno v Katoliški dom! Bog živi!

Ponikva. Lepota naše ponikovske cerkve je na novo zasijala, ko je dobila sedaj ženska stran v cerkvi nove, krasne klopi. Treba bi bilo, mislim, sčasoma vse potrebno prenoviti v naši farni cerkvi, da bo enkrat pripravljena za dostojno svetišče Slomšekovih slovesnosti in Slomšekovega češčenja. Posebno težko čakamo, kdaj se bo kaj oglasil naš veliki zvon. Zelo smo pogrešali našega g. svetnika. Zbali smo se zanj, ko smo pred mesecem dni slišali, da je odšel v Ljubljano na nevarno zdravljenje. Sedaj se je spet zdrav vrnil med nas. Bog naj ohrani našega blagega gospoda še dolgo pri zdravju!

Tinsko. (Zvonovi na Tinskem so utihnili.) Povsod se pritožujejo, da božja pota pesajo. Na Tinsko pa pride vedno več romarjev za največji Marijin tinski praznik Vnebovzetja. Tudi letos se je romarjev kar trlo. Na predvečer praznika je bilo gotovo štiri do pet tisoč ljudi na Tinski gori. Je pa romarjem tudi vedno prav lepo postreženo. Zibiški župnik g. Jelšnik jih vedno prav lepo v slovenske sprejme. Do kapele jim gre na proti, da jim že naproti prinese pozdrav nebeske Matere. Za ta praznik pridejo vedno zibiški rojaki duhovniki na Tinsko pomagat. To je že stara navada. Letos sta bila na Tinskem g. svet-

Pazite pri

BATERIJAH
na znamko
CROATIA

nik Páli in p. Odilo. Zibiški bogoslovec Strašek pa pomaga pri ljudskem petju. Pojemo vedno stare romarske pesmi. To je velika privlačna sila. Kjer ni skupnega petja, tam se romarji dolgočasijo. Z odpravo ljudskega petja so začela naša božja pota pešati. Posebnost tinske božje poti je rimska procesija z bakljami. Takrat je ves hrib in sam kres in ena sama pesem. Pesem pride najbolj do veljave in navdušenje prikipi do viška, ko se procesija ustavi na trgu med obema cerkvama in kjer privre iz vseh grl kot iz vulka na »Tinska Mati, ne zapusti nas, sliši naše prošnje glas!« Med to prošnjo vse ljudstvo dvigne baklje visoko v zrak. Ves trg je jezero luči. To mora vžgati in navdušiti. Spovedovanja je na Tinskem veliko. Do polnoči spovedniki vztrajajo in zjutraj ob 4. uri so spovednice zopet oblegane. Na praznik smo imeli štiri sv. maše: tri v Marjini cerkvi, eno pa v cerkvi sv. Ane. Pri prvih treh sv. mašah — ob 5., 6. in 8. uri — je ljudsko petje, zborovo petje pa samo ob 10. uri. Posebno ganljivo je slovo romarjev od Marije. Po jutranji službi božji romarji in domačini pojo: »Še enkrat bi videl, Marija, te rad« in pa ono: »Vse prepeva, se raduje«. Nato domači g. župnik romarje spremi do kapele, kjer jih nagovori in blagoslovi. Kdor je bil enkrat na Tinskem, pravi, da bo prišel zopet. Romarji prihajajo posebno iz Prekmurja, iz Slovenskih goric in iz Hrvatske. Hrvatski romarji imajo navadno tudi svojo godbo. Pridigali so letos: zvečer in pri sv. Ani ob 8. uri p. Odilo, ob 6. uri zjutraj p. Metod Valjavec, ob 10. uri pa p. Karol Dijak, vsi iz Ljubljane.

Kmečka trgovina

Kako se razvija sadna trgovina

Težave s sadno trgovino imajo izvozniki sadja. Trgovske delegacije so sicer ceno določile (21 mark za 100 kg), toda izvozniki sami imajo težkoče z vpovrstvijo rednih trgovskih zvez s trgovci v Nemčiji. Velika ovira pri tem je v prepovedi telefonskih razgovorov med našo državo in Nemčijo. To otežuje medsebojne stike in dogovore, tako da izgleda, da se bodo zveze z nemškimi trgovci sploh težko vpovstavile, ker vse bo imelo slab vpliv na razvoj sadne trgovine.

V zadnji številki »Slov. gospodarja« smo poročali, da se je določila na podlagi pogodbe z Nemčijo najnižja odkupna cena za jabolka din 2.25 za kg. Medtem so nekateri sadni trgovci plačevali ponekod jabolka dražje in to po 2.40, 2.50 in celo 2.60 din za kg. Oni ki so plačevali jabolka preko din 2.25 za kg, niso računali z izvozom jabolk v Nemčijo, ampak na izvoz v Češko-moravskem protektoratu, kjer se jim je nudila znatno višja cena (baje 3.68 din za kg) kot pa jo nudijo Nemci. V zadnjem času se pa čuje, da so se Nemci s čehi sporazumeli tudi glede izvoza jabolk na Češko, tako da se bodo tudi jabolka, izvožena na Češko, obračunala po določilih pogodbah z Nemčijo, torej po 21 mark za 100 kg.

Nekateri so računali, da bodo zaradi tega ti trgovci zgubo trpeli ali pa vsaj ne bodo nič zaslužili, toda kakor kaže, temu ni tako. Vrednost nemške marke se namreč novano s 1. septembrom zviša od 14.80 din na 17.80 din. Trgovci, ki so torej jabolka plačevali dražje, so menda tudi že s tem računali. Na domačem trgu je sadna trgovina v preteklem tednu več ali manj spala. Kupovale so se le manjše količine in to po ceni 2.15 do 2.30 din za kg, prevzeto od sadjarja.

Več upanja se polaga na jesensko in zimskega sadja, ki se bo po večini izvažajo v zabojih, ne pa v razsutem stanju kot poletno. Za sadje, izvoženo v zabojih, bo Prizad dajal tudi nagrade. Za izvoz jesenskega in zimskega sadja se pa bodo z Nemci vršila ponovna pogajanja in je upati, da bodo dosežene višje cene kot pa so bile za poletno sadje. Najbrže bodo do izvoza jesenskega in zimskega sadja odstranjene že tudi ovire, ki sedaj onemogočajo redne trgovske stike med našimi izvozničarji in nemškimi trgovci.

Drobne gospodarske vesti

Sladkorja bo dovolj. V zadnjem času se je pojavila bojazen, da sladkorja ne bo, posebno, ker se bo sladkor iz letosnje pese začel izdelovati šele 20. septembra, ne pa prvega, kot prejšnja leta, čemur je kriva letosnja letina, ko so prideki v rasti zaostali. Toda za to ni vzroka, saj naše sladkorne tovarne dajo mesečno 800 vagonov sladkorja v promet in imajo še znatne količine (1400 vagonov) v zalogi. Za avgust je predvidenih 800 vagonov, za september (do novega) pa 600 vagonov sladkorja. Te količine sladkorja so celo še višje kot v prejšnjih letih. Sladkorja bo torej dovolj in je njegova prodaja pod strogi nadzorstvom oblasti.

90 skladisč za žito se gradi v državi. Skladisča gradi Privilegirana družba za silose. V vsako skladisče bo šlo 50 vagonov žita.

Ne Prizad, ampak banska uprava dobavlja v Sloveniji korupo. Radi tega se naj v bodoče nihče ne obrača na Prizad, ampak na bansko upravo, ki bo korupo takoj razdelila, čim jo bo dobila od pridelovalcev, oziroma od Prizada.

Cene za novi češki hmelj. Urad za cene v češkomoravskem protektoratu je za letosnji hmelj določil okvirne cene: za hmelj iz žatečkega okoliša, kolikor pripada protektoratu, je določena cena 1400—2000 kron za 50 kg (42—60 din/kg) in za hmelj iz roudniškega okoliša 1200—1800 kron za 50 kg (36—50 din/kg). V določenem okviru je kupcem in prodajalem dovoljeno upoštevati kakovost blaga, ki ga ni dovoljeno prekoračiti niti navzgor niti navzdol.

Uredba o najvišjih cenah koruze ukinjena

Dosedaj je bila cena koruze od vlade določena na 170, oziroma 180 din za 100 kg. Posledica uredbe je bila, da koruze ni bilo mogoče dobiti, ker je po tej ceni nihče ni hotel prodajati. Zaradi tega je bila vlada primorana uredbo ukiniti, da bi tako prišlo več koruze na trg. Sedaj se bo baje cena koruze ravnila po cennah, po katerih bo korupo kupovalo ravnateljstvo za prehrano in pa Gospodarska Sloga. Ti dve ustanovi sta jeli korupo kupovati po 230 din/stot, a ker koruze le še ni bilo mogoče dobiti, je Gospodarska Sloga to ceno zvišala na 265 din za 100 kg.

Tržne cene

Žito. Murska Sobota: pšenica 250 din, ječmen 200 din, rž 230—240 din, kruza 200 din 100 kg; Slov. Konjice: pšenica 2.50—3 din, rž 2.50—3 din, ječmen 2.40—2.75 din, kruza 2.50—3 din kg; Šmarje pri Jelšah: pšenica 200 din, ječmen 275 din, rž 280—290 din, oves 275 din, kruza 260 din 100 kg; Ljubljana: pšenica 2.90—3.10 din, ječmen 2.70—3.20 din, rž 2.70—3 din, oves 3—3.10 din, kruza 2.40—3 din kg; Kranj: pšenica 3 do 3.25 din, ječmen 3 din, rž 3 din, oves 3 din, kruza 3 din kg; Radovljica: pšenica 280 din, ječmen 250 din, rž 250 din, oves 220 din, kruza 280 din 100 kg.

Moka. Ptuj: pšenična črna 3—4 din, pšenična ogg 5—5.25 din kg; Murska Sobota: pšenična 4.50 din, koruzna 3.50 din, ajdova 4.25 din kg; Šmarje pri Jelšah: pšenična 5 din, koruzna 3.25 din, ajdova 5—6 din kg; Trbovlje: pšenična črna št. 6 4.50 din, bela 5 din kg; Ljubljana: pšenična 4—5 din, koruzna 3 din, ajdova 5—6 din kg; Kranj: pšenična 4.70—5.50 din, koruzna 4 din kg; Radovljica: pšenična 4.50 din, ajdova 4.50 din kg.

Fizol. Ptuj 5—6 din, Murska Sobota 5 din, Šmarje pri Jelšah 6 din, Trbovlje 7 din, Ljubljana 5—7 din, Kranj 4.50—8 din, Radovljica 8 din kilogram.

Krompir. Ptuj 80—100 din, Šmarje pri Jelšah 150 din, Ljubljana 150 din, Kranj 125—150 din, Radovljica 150 din 100 kg.

Med. Murska Sobota 17 din, Gornji grad 20 din, Šmarje pri Jelšah 20 din, Ljubljana 24—26 din, Kranj 24 din, Radovljica 24 din kg.

Seno. Ptuj 75—80 din, Murska Sobota 80 din, Gornji grad 80—100 din, Šmarje pri Jelšah 70 do 80 din, Ljubljana 100—130 din, Kranj 150 do 175 din, Radovljica 100 din 100 kg.

Slama. Ptuj 35—45 din, Murska Sobota 40 din, Gornji grad 75 din, Šmarje pri Jelšah 30 din, Ljubljana 60 din, Kranj 75 din, Radovljica 50 din 100 kg.

Drvna. Murska Sobota 80—130 din, Gornji grad 90 din, Šmarje pri Jelšah 110—120 din, Ljubljana 160—170 din, Radovljica 125 din kubični meter.

Cene goveje živine po sejmih

Voli. Gornjograd I. 9 din, II. 8 din, III. 7 din; Šmarje pri Jelšah I. 9 din, II. 8 din, III. 6.50 din; Zagorje ob Savi 7.50—8.50 din; Ljubljana I. 8.50 do 9 din, II. 8—8.50 din, III. 7—7.50 din; Kranj I. 9.50 din, II. 8 din, III. 7 din; Radovljica I. 10 din, II. 9 din, III. 7 din kg žive teže.

Biki. Murska Sobota I. 6.50 din, II. 5 din, III. 4.50 din kg žive teže.

Krave. Murska Sobota I. 5 din, II. 4—4.50 din, III. 3—3.50 din; Gornji grad I. 8 din, II. 6.50 din, III. 6 din; Šmarje pri Jelšah I. 6.50 din, II. 6 din, III. 5 din; Ljubljana I. 7.50 din—8 din, II. 5.50 do 6 din, III. 5—5.50 din; Kranj I. 8.50 din, II. 7.50 din, III. 6.25 din; Radovljica I. 8 din, II. 7 din, III. 5 din kg žive teže.

Telice. Murska Sobota I. 6.50 din, II. 5 do 5.50 din, III. 4.50 din; Gornji grad I. 8 din, II. 7 din, III. 6 din; Šmarje pri Jelšah I. 8.50 din, II. 7.50 din, III. 6 din; Zagorje ob Savi 8 din; Ljubljana I. 8.50—9 din, II. 8—8.50 din, III. 7 do 7.50 din; Kranj I. 9.50 din, II. 8 din, III. 7 din; Radovljica I. 10 din, II. 9 din, III. 7 din kg žive teže.

Teleta. Murska Sobota I. 4.50—5 din, II. 4 do 4.50 din; Gornji grad I. 9 din, II. 8 din; Šmarje pri Jelšah I. 9 din, II. 7 din; Ljubljana I. 8 do 9 din, II. 8 din; Kranj I. 9 din, II. 8 din; Radovljica I. 12 din, II. 10 din kg žive teže.

Svinje

Plemenske. Maribor 5—6 tednov 80—120 din, 7—9 tednov 125—170 din, 3—4 mesece 180 do 305 din, 5—7 mesecev 330—430 din, 8—10 mesecev 460—600 din, 1 leto stare 720—940 din komad, kg žive teže 8—10.50 din, kg mrtve teže pa 12—15 din. Na ptujskem sejmu so bili 6 do 12 tednov stari prasci 110—180 din, v Kranju pa 7—8 tednov stari prasci 210—310 din komad.

Prštarji (proleki). Ptuj 10 din, Murska Sobota 8.50—9.50 din, Gornji grad 9.50 din, Šmarje pri Jelšah 10 din, Ljubljana 12—13 din, Kranj 11 do 12.50 din, Radovljica 10 din kg žive teže.

Debele svinje (špeharji). Gornji grad 11 din, Šmarje pri Jelšah 12 din, Ljubljana domači špeharji 11—12 din, sremski špeharji 13—13.50 din, Kranj 12.50—13.50 din, Radovljica 13 din kg žive teže.

Mesne cene

Goveje meso. Ptuj 12—16 din; Murska Sobota I. 15 din; Slov. Konjice 12—16 din; Gornji grad I. 14 din, II. 11—13 din, III. 10—12 din; Šmarje pri Jelšah I. 14—16 din, II. 12—14 din, III. 10

do 12 din; Trbovlje 14—16 din; Ljubljana I. 14 do 16 din; II. 12—14 din, III. 10—12 din; Kranj 16 din; Radovljica I. 16 din, II. 14 din, III. 12 din kilogram.

Teleće meso. Slov. Konjice 14—16 din kg.

Svinjsko meso. Ptuj 16—18 din, Murska Sobota 17 din, Slov. Konjice 16—18 din, Gornji grad 18 din, Šmarje pri Jelšah 16—18 din, Ljubljana 18—20 din, Kranj 20—22 din, Radovljica 18 din kilogram.

Konjsko meso. Slov. Konjice 6 din kg.

Koštrunovo meso. Slov. Konjice 14—16 din kg.

Ovčje meso. Trbovlje 12—14 din kg.

Slanina. Ptuj 16—18 din, Murska Sobota 18 din, Gornji grad 20 din, Šmarje pri Jelšah 18 do 20 din, Trbovlje 19—20 din, Ljubljana 20 do 22 din, Kranj 22 do 24 din, Radovljica 20 din kg.

Svinjska mast (zabela). Ptuj 24 din, Murska Sobota 21—22 din, Slov. Konjice 22 din, Šmarje pri Jelšah 20—24 din, Ljubljana 22—23 din, Kranj 24 din, Radovljica 22 din kg.

Mariborski trg

Zelenjava. Krompir 1—1.50 din, česen 6 do 10 din, čebara 3—5 din, kislo zelje 5 din, hren 7—9 din, paradižniki 2—4 din, fižol v stročju 2—3 din kg; zelje 0.50—3 din, kumare 0.25 do 1 din, karfijola 1—10 din, ohrov 0.50—2 din, buče 0.50—3 din, glavnata solata in endivija 0.25 do 1 din, por 1 din komad; 4—6 paprik za 1 din, 3—8 kolerab 1 din, kup radiča, špinaca, vrtnega korenja, graha v stročju in pese 1 din, liter luščenega graha 5—7.50 din, redkva 0.25—0.50 din, šopek peteršilja in majerona 0.50—1 din.

Sadje. Jabolka 4—8 din, hruške 8—16 din, slive 10—12 din, marelice 20—24 din, breskve 12—20 din, grozdje 16—20 din, ringlo 6—8 din kg; liter borovnic 2—2.50 din, brusnice 8 din.

~~~~~

Razgovori z našimi naročniki

Usoda naših sezonskih delavcev v Franciji. K. F. O usodi posameznih delavcev mi nimamo obvestil, v splošnem pa poročila niso neugodna. Za natančnejše informacije se obrnite na Družbo sv. Rafaela v Ljubljani, ki se bo rada zavzela za Vašo hčer.

Izpraznitve v zakup vzetega zemljišča. K. F. V zakup vzeto zemljišče je treba izprazniti, čim preteče dogovorjena zakupna doba. Ako zakupna doba ni bila dogovorjena, odnosno je zakupna pogodba sklenjena za nedoločen čas, mora zakupodajalec najprej zakupno pogodbo odpovedati. Ako odpovedani rok ni dogovorjen, velja krajevni običaj; ako pa ni slednjega, tedaj velja polletni rok.

Sin zahteva posestvo — ali pa bo tožil. Plačilo gospodinje? T. P. Upamo, da boste vendarle zmogli plačilo zneska tisoč dinarjev in ne bo prišlo do tožbe. Sin nima nikake pravice zahtevati izročitev posestva. Zato boste — ako bi bili res pripravljeni izročiti mu posestvo — pogoje izročilne pogodbe lahko sami (odnosno Vaš mož) določili. Ako posestvo, odbivši vsa bremena, ne bi bilo več vredno nego 1000 din, ga lahko prepustite sinu in bi se moral v tem primeru na njegovo zahtevo odstraniti, v nasprotnem primeru pa ne.

— Za Vaše delo skozi 17 let na posestvu Vam ne pritiče nikako plačilo, ker ste vendar delali na svojem, odnosno na posestvu svojega moža. Enako niste upravičeni zahtevati od sina povračilo denarja, ki ste ga porabil za vzdrževanje svoje rodbine. Seve bi pa bilo pravično, da Vam Vaš mož izgovori navedeno povračilo in plačilo, ako bi hotel izročiti svoje posestvo sinu; to bo mož lahko storil, ker je od njegove proste volje odvisno, da li bo posestvo izročiti sinu.

Prošnja za znižanje previšokih davkov. A. D. B. Ako značijo zneski, ki ste jih navedli, le zemljiški davek, tedaj je ta res previško odmerjen. Napravite predstavko na pristojno davčno upravo. Ako davčna uprava ne bo sama zlepega popravila napake in znižala zemljarine, boste morali zoper odmerilni sklep napraviti v 30 dneh po njegovem sprejetju pritožbo na pristojno finančno direkcijo. Ako Vam davčna uprava dostavlja le plačilne naloge, zahtevajte, da Vam dostači poseben odmerilni sklep.

Častniki pri trgovski mornarici. K. J. Kolikor nam je znano, so pogoji za sprejem v državne pomorsko-trgovske akademije v zadnjih letih niso spremenili. Za Vas je važno, da kandidati ne smejte biti starejši od 18 let. Ali bi Vam dovolili spregled starosti, vprašajte neposredno ravateljstvo šole.

Priporočevanje škarpe, odnosno kamenja. P. F. Treba bi bilo točno ugotoviti vsebino dogovora

zito. Pšenica 2.75—3 din, rž 2—2.50 din, ječmen 2 din, koruza 3.25—3.50 din, oves 1.50 do 1.75 din, proso 3—3.50 din, ajda 1.75—2 din, proso pšeno 5—6 din, fižol 3—5 din liter.

Mlečni izdelki. Smetana 10—12.50 din, mleko 2—2.50 din liter; surovo maslo 30—32 din, čajno maslo 36—40 din, kuhan maslo 40 din, domači sir 10—12 din kg; jajca 0.50—1 din komad.

Perutnina. Kokoš 22—35 din, par piščancev 20—65 din, gos 40—45 din, raca 13—22 din, domači zajec 8—40 din, puran 50 din.

Krma. Sladko seno 60—70 din, otava 60 do 70 din, pšenična slama 35—40 din 100 kg.

Meso. Svinjsko s kostmi 15—16 din, brez kosti 16—18 din, ribe 20 din, zajec 15—16 din, salo 20 din, slanina 18—20 din, pljuča 8—10 din, jetra 10—12 din, reberca 15 din kg; ledvice in noge 2—3 din komad.

Sejmi

2. septembra goveji in konjski: Murska Sobota; goveji in kramarski: Prosenjakovi; živinski: Ormož, Slovenjgradec; živinski in kramarski: Možirje (ponedeljek pred Malo Gospojnico), Guštanj (mesto 1); tržni dan za živila in prašiče: Trbovlje (mesto 1); živinski: Žigarski vrh nad Sevnico (mesto 1) — 3. septembra tržni dan: Dolnja Lendava; svinjski: Ormož; goveji in konjski: Ptuj; živinski in kramarski: Planina (okraj Šmarje pri Jelšah) — 4. septembra svinjski: Celje, Ptuj, Trbovlje; živinski in kramarski: Bogojina, Dobje; živinski: Vuhred — 5. septembra tržni dan: Turnišče; živinski: Sv. Lenart v Slov. goricah — 6. septembra svinjski: Maribor — 7. septembra svinjski: Brežice, Celje, Trbovlje, Križevci (okraj Murska Sobota); živinski in kramarski: Sv. Krištof (Laško), Sv. Peter pod Šv. gorami z graščino Bizeljsko, Vojnik.

ra med Vašim prednikom in sosedom. Ako je Vaš prednik sosedu dovolil, da spravi svoje kamenje na prednikovem svetu, tedaj golo dejstvo, da leži to kamenje že 40 let na Vašem, odnosno Vašega prednika svetu, še ne zadošča za pripomestovanje lastnine do tega kamenja. Ni pa verjetno, da bi bil Vaš prednik dovolil sosedu shrambo kamenja na večno, marveč je verjetneje, da le začasno, v katerem primeru bi Vi lahko zahtevali odstranitev kamenja. Na mestu bi bil mireni dogovor, da Vam sosed prepusti potrebno kamenje.

Zdravniška posvetovalnica

G. H. P. Lahonci. Ste že 18 let bolan na želodcu. Posebno trpite, če uživate fižol, sveže in suho sadje. Po takih jehed Vam zapira sapo in ste zaprti. Bolečine so posebno hude ponoči, ko Vas po vsem telesu grabi krč. Bili ste že pri zdravnikih; dobili ste od njih zdravila, ki pa so prinesla le začasno olajšavo. Radi bi šli na preiskavo z Röntgenovimi žarki, pa Vam tega ne dovoljujejo skromna Vaša sredstva. Svoje stanje imenujete obupno. — Tako hudo pa vendar ne bo. Povsem trpite od želodčnega čira, ali, kakor pravi narod, imate na želodcu krasto. Za tako bolezen seveda je fižol in sveže ter suho sadje ravno tako, kakor če bi jedli glažovno. Pojdite v bolnico, kjer Vas bodo preiskali z Röntgenovimi žarki. Če imate ubožno spričevalo, Vam bo banška uprava račun za bolnico zmanjšala ali popustila. Sicer pa so oskrbni stroški v bolnici mali in jih boste tudi Vi lahko plačali, ker taka preiskava traja le par dni. Če pa bo potrebno še zdravljenje in bi račun narastel preko Vaše moči, pa lahko napravite prošnjo v gornjem smislu. — Na vsak način poskusite, da uresničite čimprej to preiskavo. Malo predolgo že nosite to bolezen v sebi. Do takrat pa živite dijetno. Ne jejtje: premastnega mesa, posebno ne svinjskega. Pustite krompirjevo in zeljno solato in trdo kuhanja jajca. Varujte se fižole, tudi stročne, ohrovta in suhega sadja. Jejte vse, če le mogoče, na maslu. Mleko, kava, mehko kuhanja jajca, bel kruh, različne juhe iz moke, mleka, belo meso od piščancev, golobov in teleče; zmečkan krompir, špinaca, sladka in kisla repa ter močnate jedi naj bodo Vaša hrana. Sicer pa Vam še enkrat svetujem: pojrite prejkoslej v bolnico radi preiskave z Röntgenom. Stroški naj Vam ne delajo skrbli. Bolnica je za vse: za bogate in siromake; vsemi, ki tam iščejo pomoč, jo najdejo — radi plačila pa boste ukrenili tako, kakor sem Vam svetoval. Korajžo torej!

Naznana

Prvo rodovniško premovanje pri živinorejskem selekcijskem društvu Sv. Lenart v Slov. goricah

Danes društvo že lepo deluje. Odbranih in v rodovnik je vpisano 40 plemenskih krav iz okoliša Sv. Lenarta v Slov. goricah, Sv. Trojice v Slov. goricah, Sv. Ane v Slov. goricah, Velike in Sv. Ruperta v Slov. goricah. Vse krave, vpisane v rodovnik, so pod stalno molzno kontrolo, s katero je dokazano, da imajo tudi pri nas posestveni odlične mlekarice, saj je lansko leto dosegena najvišja mlečnost, nad 3470 litrov mleka, kar je za naše razmere zelo veliko, posebno če se upošteva lanskoletno splošno pomanjkanje krme.

Da se tudi javno oceni uspeh dve in polletnega delovanja društva in da se odstranijo dosedanje hibe in pomanjkljivosti, se po nalogu kraljevske banske uprave v Ljubljani vrši v ponedeljek, dne 2. septembra t. l. predpoldne prvo rodovniško premovanje. Z ozirom na razsežnost društvenega okoliša se premovanje vrši v kraju Žice, občina Sv. Ana v Slov. goricah, pri gostilni J. Krajnca, po domače Kranerja. Razstavni prostor je tik ob banovinski cesti Sv. Lenart v Slov. goricah—Sv. Ana v Slov. goricah—Zg. Cmurek, od Sv. Lenarta v Slov. goricah oddaljen 6 km.

Ob prilikih premovanja, ki se vrši pod pokroviteljstvom agilnega in požrtvovalnega sodelavca g. J. Špindlerja, bodo članom društva razdeljene primerne spominske diplome in denarne nagrade.

Z ozirom na važnost premovanja in selekcijskega dela vobče se vsi živinoreji — zlasti iz okoliških občin — vabijo, da si razstavo ogledajo in pristopijo k društvu ter začnejo z delom za dvig živinoreje v Slov. goricah.

★

»Slovenska dijaška zveza«, predstavnika kulturna organizacija slovenskega dijaštva, se bo udeležila slovesnega odkritja spomenika kralja Aleksandra I., ki bo 6. septembra v Ljubljani. Zato poziva vse člane in članice, ki imajo članske kroje, da se slavnosti gotovo udeleže in obenem takoj prijavijo svojo udeležbo pisarni SDZ v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5. Voznina bo četrtna. Podrobnejša obvestila bo Zveza poslala vsem prijavljencem.

Maribor. Katoliška delavska strokovna organizacija Zveza združenih delavcev priredi na Mali Šmaren, v nedeljo dne 8. septembra 1940 delavsko romanje na Gorco pri Sv. Petru po sledenem sporednu: od 7. ure do 7. 45 zbirališče pred Delavsko zbornico, Sodna ulica 9 v Mariboru. Točno ob 7.45 odhod po Aleksandrovem in Meljski cesti na Gorco v Marijino svetišče. Ob 9. uri bo pridiga, katero bo imel priznani delavski govornik ravnatelj semenišča g. prof. Žličar iz Maribora. Po pridigi bo takoj sv. maša z ljudskim petjem. Po sv. maši pa bo na prostem veliko versko-organizacijsko zborovanje, na katerem govoriti tov. Milko Pirih iz Ljubljane ter tovariša Rozman in Mastinšek iz Maribora. Po 12. uri je kosilo in prosta zabava do pol 3. ure, nakar sledijo sklepne slovesne večernice, zopet z ljudskim petjem. Tega delavskoga romanja se bodo udeležile podružnice ZZD iz Maribora, Pobrežja, Hoč, Sladkega vrha, Sv. Lovrenca na Pohorju, celo iz Vuhreda in Slatine-Radenci so že prišle prijave za udeležbo. Našega romanja se bodo udeležili tudi naši vincičarji iz bližnje mariborske okolice. Prijavili pa so svojo udeležbo že tudi nekateri okoliški župani in razni drugi odličniki. Prav lepo vabimo vse naše katoliško misleče delavstvo, da se našemu delavskemu romanju pridruži ter skupno z nami prosi za mir in obvarovanje raznih drugih nesreč. Bog živi! Okrožni odbor ZZD, Maribor.

Limbuš pri Mariboru. Dne 1. septembra 1940. uprizorita Fantovski odsek in Dekliški krožek v Limbušu ob pol 20. (pol 8.) uri na prostem, in sicer na meniškem dvoru igro v treh dejanjih: »Pri kapelici«. Pred igro bo še nekaj telovadnih točk. V primeru slabega vremena na ta dan se vrši prireditve po istem sporedu in v istem času v nedeljo, dne 8. septembra 1940.

Na državni meščanski šoli v Slov. Bistrici se bo vršilo vpisovanje za šolsko leto 1940/41 po sledenem redu: V 1. in 2. razred v ponedeljek, dne 2. septembra od 8. do 12. ure dopoldne. — V prvih razredih se sprejemajo učenci in učenke, ki so najmanj z dobrim uspehom dovršili vsaj 4. razred ljudske šole in letos še niso stari 14 let; k vpisovanju naj pridejo v spremstvu staršev. — V 3. in 4. razred bo vpisovanje v torek, dne 3. septembra od 8. do 12. ure. — V kolikor vpisovanje ne bo končano navedena dva dni, se vrši še v sredo, dne 4. septembra dopoldne. Popravni izpit

se bodo vršili po naslednjem razporedu: za zavrsni izpit v soboto, dne 31. avgusta od 8. ure zjutraj dalje; za 1.a, 2.a in 3. razred v ponedeljek, dne 2. septembra od 2. ure popoldne, za 1.b in 2.b za v torek, dne 3. septembra od 2. ure popoldne dalje.

Sv. Benedikt v Slov. goricah. V nedeljo, dne 1. septembra po rani službi bo v Ciril-Metodovem domu shod naše sadjarske in vrtnarske podružnice. Govorniki nam bodo pojasnili veliki pomen sadne sušilnice.

Prosvetno društvo v Račah bo imelo v nedeljo, dne 1. septembra veliko tombolo. Poleg tombola v denarju bomo razdelili še moko, obleke, opcko in ure ter nad 300 majhnih dobitkov. Za 3 din vas čaka v Račah tisočak. Fantovski odsek pa to nedeljo priredi ob 2. uri popoldne kolesarske tekme. Vsak si lahko osvoji lepo darilo.

Ormož. Okrajna kmečka zveza priredi v nedeljo, 1. septembra (v primeru slabega vremena pa 8. septembra), v Ormožu veliko kmečko tombolo. Tombola se začne ob 15.30 na dvorišču graščinskega marofa, na kateri bo dobiti 25 tombol ter še preko 500 drugih krasnih in visoko vrednih dobitkov. Tombolske tablice se dobre v predprodaji pri vseh krajevnih KZ ormoškega okraja ter v pisarni Kletarskega društva v Ormožu. Vse prijatelje kmečkega stanu vladivo vabi k udeležbi Okrajnega odbora KZ v Ormožu.

Lepe slike Pohorja je v posebnem pregledu izdala Tujskoprometna Zveza v Mariboru. Pregled je tiskan v bakrotisku. Slike predstavljajo razne lepe kraje zelenega Pohorja in planinskih pohorskih postojank. Kdor se za ta res lepi pregled Pohorja zanima, ga dobi pri Tujskoprometni Zvezzi v Mariboru in pri vseh uradih Putnika v državi.

Sanatorijski v Mariboru: Tyrševa ulica 19, tel. št. 23-58, je najmoderneje urejen za operacije. Enteroklinar za izpiranje debelega črevesa! Vodja špecialist kirurg dr. Černič.

Ant. Rud. Legatov Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti, Maribor, Vrazova 4. Vpisovanje dnevno, šolski program zastonj, lastni dijaki internat. Začetek pouka 9. septembra.

Opozorilo. Od šolskega leta 1940/41. dalje se bo poučevala nemščina v vseh razredih od I. do IV. francoščina le od III. razreda dalje. Učna knjiga za nemščino za I.—III. razr. je: Južnič-Kolarič, Nemška vadnica, I. letnik, za francoščino ostanejo dosedanji učbeniki. — Ravnatelj Alič Fran.

MALA OZNANILA

Cenik malim oglašom.

Vsaka beseda v malem oglašu stane 1 din. (Preklici, Poslano, Izjave pa 2 din za besedo.) Davek se zaračunava posebej: do velikosti 20 cm² 1 din, do velikosti 50 cm² din 2.50. — Kdor inserira tako, da ne pove svojega naslova, ampak mora zbirati uprava lista prijave, dodača še 5 din. — Mali oglasi se morajo brezizjemno plačati naprej, sicer se ne objavijo. Kdor hoče odgovor ali naslov iz malih inserativ, mora priložiti znamko za 2 din, sicer se ne odgovarja.

SLUŽBE:

Kuharica-gospodinja išče službe, najraje v župnišču. Razumno v gospodarstvu in gospodinstvu. Naslov v upravi.

1241

Pridnega hlapca, 25—40 let, ki se razume na kmečka dela, se sprejme. Halbärt, Maribor, Kalvarska 2.

1242

Sprejmem izvezbanega konjarja za hribe, samostojnega. Plača 400 din. Zg. Kungota 8.

1235

Pošteno kmečko dekle sprejme kot gospodinjo samostojen posestnik na deželi. Naslov v upravi.

1236

Iščem viničarja s širimi delovnimi močmi. Naslov v upravi.

1237

Iščem snažno služkinjo, ki zna kuhati in opravljati vsa hišna dela. Maribor, Jerovškova ulica štev. 32.

1239

Majerja z najmanj 4 delovnimi močmi, večega živinoreje in molže, sprejmemo v stalno in dobro službo s 1. oktobrom. Ponudbe na upravo »Slov. gospodarja« pod »Dober majer«.

1240

Učenec se sprejme proti plačilu v orgljarski tečaj. Pojasnila: Glasbeni tečaj, Ormož, poštno ležeče.

1247

Sprejme se fant, šole prost, vajen kmečkih del. Plača 100 din mesečno. Hotel Mahorič, Poljčane.

1249

Iščem pastirja. Naslov v Cirilovi prodajalni Ptuj, Slovenski trg 7.

1258

Starejši, zanesljiv mož, ki se razume na vse kmečka dela, išče službo pri vdovi ali dobrini družini. Naslov pod »Starejši« v upravi lista.

1259

Učenca z 2—3 razredi meščanske šole, zdravega in poštenega, sprejme Zorko Vinko, trgovec z mešanim blagom, Sv. Benedikt v Slov. goricah.

1260

Sprejmem takoj pridno, šole prosto deklico za pastirico, katero obdržim tudi čez zimo. Predstaviti osebno. Ločičnik, Maribor, Rošpoh 125.

1248

Pridno kmečko dekle, ki ima veselje do poljskega dela in živinoreje, išče Möschl, Rače.

1251

Mlinar, mlad, neoženjen, sposoben samostojno voditi trgovski ali boljši kmečki mlin, želi menjati službo. Naslov v upravi »Slov. gospodarja« pod »Popolnoma zanesljiv«.

1252

Umetni mlin dam v najem ali sprejmem mlinarja.

1254

Viničar s 4 delovnimi močmi, po možnosti 2 do 3 svoje krave, se sprejme. Naslov se izve v upravi.

1253

STANOVANJA IN OSKRBA.

Tri dijake nižješolce sprejmem na stanovanje (brez hrane) v lepo, zračno in sončno sobo v bližini šol. Maribor, Sodna 2/I, vrata 2.

1147

Dijak klasične gimnazije 6.—8. razreda, zmožen nemščine, odličnjak, se sprejme v vso oskrbo. Imel bi tudi pouk z domačim dijakom. Piseme ne ponudbe na upravo »Slov. gospodarja« pod »Pošten dijak 1228«.

Revna, šole prosta deklica se sprejme v vso oskrbo. Gostilna pri Lipi, Maribor, Gregorčičeva.

1257

POSESTVA:

Prodam majhno posestvo pri banovinski cesti. Šabeder, Rače.

1226

V Ormožu, na prometni točki, se odda s 1. novembrom v najem gostilna. Vprašanja in ponudbe je poslati na »Ormož«, poštni predel 13.

1255

RAZNO:

Oddam tri otroke za svoje. Stari so 4, 8, 9 let. Naslov v upravi.

1238

Kozje mleko kupi dnevno 1—2 litra. Brvar, Maribor, Pristan 11.

1244

Rabiljen gepl in mlatilnico išče Babšek Jurij, Zg. Pojskava.

1243

Ugoden nakup ostankov blaga, belega platna, svile, druka, dilen, cajga, flanele, žamete, popelin, moških in fantovskih hlač, ženskih, moških in otroških srajc, nahrbtnikov, predpasnikov, vseh vrst nogavic, čevljev, aktovk in drugo pri »Starinarju«, Koroška cesta 6.

1256

Dobro ohranjen harmonij za 1200 din proda organist. Sv. Jakob v Slov. goricah.

1250

Halo! Pomlad! Leto! OSTANKI mariborskih tekstilnih tovaren, dobro uporabni, pristnaravnini, brez napak! »Paket serija H« 15—18 m prima oxfordov, turing in frenšev za posebno močne moške srajce v izbrano lepih vzorcih. »Paket serija M« 14—17 m za ženske obleke, dečje in predpasnike, deleni, kreton, druk, crepi itd. v najlepši sestavi. Vsak paket poštne prosto 155 din. Za enako ceno dobavimo gornja paketa tudi mešano, vsakega polovico.

»Paket serija Z« 3—3.20 m dobrega suknja za moško obleko, damske kostume, damske ali moške plašč, in sicer: Z-1 130.—, Z-2 160.—, Z-3 200.—, Z-4 250.— in Z-5 300.— din. Vsak paket poštne prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neodgovarjajoče zamenjam! Navedene cene veljajo samo tako dolgo, dokler traja zaloga. Pričakujem cenjena naročila in beležim s spoštovanjem RAZPOŠILJALNICA KOSMOS, Maribor, Razlagova ulica 24/I.

Vabilo na občni zbor Posojilnice na Frankolovem, r. z. z. n. z. ki bo dne 8. septembra z istim dnevnim redom, ob istem času in v istem prostoru, kakor je bilo navedeno v »Slov. gospodarju« štev. 30 z dne 24. julija 1940. Načelstvo.

1224

»Mačja mati«

3.

(Konec)

Gospodično je vzdramil iz razmišljanja krik, ki je prihajal z ulice. Vstala je in šla gledat, kaj se je zgodilo. Kar je videla, jo je napolnilo z ogorčenjem.

Neki fant je podil lepo, angorsko mačko. Uboga živalca, ki jo je zadealo že več kamnov, je naposled splezala na drevo. Pred kamenjem pa tudi tam ni bila varna.

V tem trenutku je prišla mimo desetletna deklica.

»Fuj, sram te bodi!« je zaklicala fantu, ki je preganjal mačko. »Kaj ti je storila uboga žival, da jo tako mučiš?«

Fant se ji je smejal na to in še dalje zadeval mačko s kamenjem, dokler ni prišel mimo neki gospod, ki ga je nagnal.

Medtem ko je deklica vabila mačko z dresavo, je prišla gospodična pod drevo. Mačka je zamijavkala, splezala z vrha in skočila njej na ramo.

»Pridna deklica si!« je gospodična pobozala deklico. »Kako ti je ime?«

»Gretica.«

»Gretica, pridna si, ker se zavezama za uboge živali, ki jih hudobni fantje preganjajo. Tu imaš — vzemi...«

Pri tem je prožila deklici novec.

Deklica je preplašeno gledala novec. Bil je zlatnik.

»Najbrž ste se zmotili!« je rekla gospodični in ji je hotela vrnilti zlatnik.

»O, ne!« je ta odvrnila. »Le imej ga! Vseli me, da si tako poštena in skromna... Sedaj pa pojdi z menoj!«

»Rada bi šla, a ne smem, dokler mami ne povem.«

»No, pa pojdi mami povedat, potem pa pridi!«

Deklica je odhitela, gospodična pa je šla domov. Služkinji je naročila, naj pripravi dobro južino.

Gretica je res prišla h gospodični. Naslednje dni so se njeni obiski ponavljali. To je trajalo kakih deset dni. Potem pa je mati mi več pustila, ker je mislila, da je neznani dobrotnici morda v nadlegu.

Po nekajdnevnom izostanku je deklico gospodična srečala na ulici.

»Gretica, zakaj pa več ne prihajaš k meni?«

»Mama me ne pusti. Pravi, da sem vam v nadlogo.«

»O, ne! Le pridi spet!«

Deklica je materi povedala, da jo je gospodična spet povabila.

Mati si je štela v dolžnost, da to dobrotnico obišče in se ji zahvali. Oblekla se je in šla z otrokom na obisk.

Ko sta mati in Gretica prestopili prag gospodičine sobe, se je odigral žalosten prizor. Gospodična je nekaj hipov strmela proti vratom, potem pa je zavpila:

»Nesrečnica, kaj iščeš tu? Ven iz moje hiše, hinavka, ki si uničila mojo srečo!«

Zena trgovca J. F. — ker to je bila mati male Gretice — se je naslonila na vrata, da ne bi padla. Čez čas je zajecljala:

»Sestra — ti si? Hotela sem se ti zahvaliti za dobrote, ki si jih izkazovala Gretici — moji hčerki.«

»Gretica je tvoja hčerka? O, če bi bila jaz to vedela! Ven! Ne prikažita se mi več!«

»Sestra, za božjo voljo te prosim, usmili se!«

»Zate nimam usmiljenja. Poberi se!«

Mati je prijela otroka za roko.

»Grētica, pojdiva!«

Otrok je žalostno pogledal svojo dosedano dobrotnico.

Vrata so se zaprla za nesrečno materjo in hčerko.

Otrokov žalostni pogled se je gospodični zasadil v srce in jo preganjal. Nekaj ji je reklo, naj se usmili sestre zaradi otroka, a je s silo dušila ta glas.

4.

Gospodična M. je preživiljala žalostne dneve. Ni mislila, da ji je mala Gretica tako prirasla k srcu.

Nekega dne se je odločila, da bo pisala sestri pismo, a ko je že vse imela pripravljeno, se je premislila.

Dnevi so minevali. Za gospodično so postali vse hujši. Gretico bi rada videla. Poleg tega jo je vse bolj preganjal glas, naj odpusti sestri.

Poletnega popoldne se je podala na spreho. Zavila je proti potoku, ki je tekel za trgom. Počasi je stopala ob potoku proti mlinu.

V senci vrbe, ki je rasla na bregu potoka, je nenadoma zagledala deklico. Ko je prišla bliže, jo je spoznala.

»Gretica! Gretica!« je vzkliknila.

Deklica se je prestrašila. Zbežati je hotela. Pri tem je tako neprevidno skočila, da je izgubila ravnotežje in se zvrnila v potok.

Gospodična je za hip otrpnila od groze. Potem je začela vpiti:

»Na pomoč! Na pomoč!«

Ker v bližini ni videla žive duše, je sama skočila v vodo. Zgrabilo je deklico in jo privila k sebi. Ker ni znala plavati, jo je voda pograbila in nesla proti vrtincu.

Medtem je tekel proti kraju nesreče mlinar, ki je slišal kljice na pomoč. Ko je zagledal v vodi ponesrečenki, je skočil za njima. Ker je bil močan in dober plavalec, ju je brez posebne težave spravil na breg.

Za mlinarjem je prihitel tudi hlapec. Moža sta odnesla ponesrečenki, ki sta bili nezavestni, v mlino.

Čez nekaj časa sta se obe osvestili. Gospodična je vsa srečna privijala otroka k sebi in ga poljubljala.

Nenadoma so se odprala vrata in v sobo je prihitela Gretičina mati, ki so jo bili obvestili o nesreči. Ko je zagledala sestro in deklico, je vzkliknila:

»Sestra! Ti si rešila mojega otroka? Bog ti tisočkrat povrni!«

Gospodična je stopila k sestri, jo prijela za roko in ji rekla:

»Regina — jaz ne morem več živeti brez tega otroka... Pri meni bo moral ostati...«

»Ljuba sestra, kako bi se mogla jaz ločiti od svoje Gretice?!«

»Kdo pa pravi, da bi se morala ločiti od nje?... Kar je bilo, naj bo pozabljen!... Vidve pa bosta ostali pri meni. V hiši bo za vse tri dovolj prostora!«

Regina je zajokala od veselja. Oklenila se je sestre in jo poljubila.

★

V starinski hiši je zavladalo novo življenje. Mijavkanje sicer ni utihnilo, a bolj glasno je bilo Gretičino veselo čebljanje.

Gospodična je nehala biti »mačja mati« in je postala mati revežev in sirot.

SMEJTE SE!

Nedeljski jezdec: »Ali ta narha ni plašljiva?«
Fantek: »Ne, saj je cele noči sama v temnem hlevu...«

Mladostne želje

»Ali se vam je uresničilo dosti mladostnih želja?«

»Samo ena.«

»Katera?«

»Kadar so mi v otroških letih umivali glavo, sem si zmerom želel, da bi bil — brez las.«

Prebrisan eigan

Cigan je šel k spovedi in pri tej priložnosti se mu je posrečilo, da je ukradel župniku uro iz žepa. Župnik ga je vprašal, kakšne grehe ima na vesti.

»Uro sem ukradel.«

»Vrni jo lastniku!«

»Tu jo imate!«

»Jaz je ne potrebujem!«

»Ponujal sem jo lastniku,« je dejal cigan, »pa je mi maral vzeti. Kaj naj sedaj storim?«

»No, potem jo pa kar obdrži!«

»Hvala,« je rekel cigan, se prekrižal in šel.

Po svetem pismu

»Stric, ali ne pravi sveto pismo, da je treba hudo poplačati z dobrim?«

»Da, Mirko!«

»Potem pa mi daj dinar. Tvoje naočnike sem razbil...«

Kateri naj pomaga?

Neki oče je imel dve hčeri. Ena je poročila vrtnarja, druga pa lončarja.

Čez nekaj časa je oče obiskal prvo hčer. Vprašal jo je, kako ji gre. Odgovorila je:

»O, dobro mi gre. Samo eno je nerodno: kar naprej moram prositi Boga, naj dežuje, da ne bi bilo treba vrta zalivati.«

Nekoliko pozneje je oče obiskal drugo hčer. Tudi njo je vprašal, kako ji gre. Dobil je odgovor:

»Vse je dobro, samo moliti moram nenehoma, da bi nam Bog dal lepo vreme, da bi se lonci hitro sušili.«

Če je zmajal z glavo in rekel:

»Ti prosiš za lepo vreme, sestra pa za dež. Zdaj pa res ne vem, kateri bi pomagal.«

Nelodljiva

»Ali si že slišal, da sta se Tonč in Janez včeraj stepla?«

»Kaj poveš?! Jaz sem pa mislil, da sta ta dva nelodljiva.«

»Saj sta tudi bila. Širje so ju s težavo spravili narazen!«

★

UGANITE!

Železno tramovje, črno okovje, suho drobovje, kdor me ne rabi, rad me pozabi. (Dežnik.)

Kakšna razlika je med 2 dinarskim kovanjem in 100 dinarskim bankovcem? (86)

Kdo je vedno doma, čeprav gre iz hiše? (Polz.)

Kaj peče noč in dan in vendar ne zgori? (Kopriva.)

Imam luknjo in napravim luknjo in še grem skozi to, kar napravim. (Iglja.)

★

IGRAJTE SE!

Kuhanje jajca v roki

Na jajcu napravimo malo luknjo in izcedimo skoz njo malo beljaka, nato pa viljemo v jajce malo močnega žganja, potem luknjo zamašimo in jajce hitro v roki obračamo. Jajce se kmalu skuha in ga lahko pojemo.

Izrežite in sestavite!

MOSTIN

Moštna esenca Mostin za izdelovanje prvovrstne zdrave domače pijače. 1 steklenica za 150 litrov 20 din. Poština povzetje za 1 steklenico 20 din, za 2 ali več 25 din.

JABLIN

za izdelovanje domače pijače brez dodatka pravega sadjevca. Zavitek za 50 litrov 20 din, poština povzetje za 1 zavitek 10 din, za 2 ali več zavitekov 15 din.

Drogerija KANC,
Maribor,
Slovenska ulica
Zaloga v Celju:
Trg. Loibner,
Kralja Petra cesta 17
Zaloga v Ptaju:
Drog. Skočir,
Slovenski trg 11

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH

CENIK IN VZORCI ZASTONJ!

N A J V E Č J A D O M A Č A
TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

Sterneccki
CELJE 24

SUKNO, KAMGARN, VOLNENO, FLANEL, BARHENT, PLATNO, SVILA, DELENI

MALA OZNANILA**SLUŽBE:**

Pridno, pošteno dekle, šole prosto, sprejemem v službo. Jakob Vogrin, Zg. Voličina, Sv. Rupert, Slov. gorice. 1222

Pošteno dekle za vse, ki zna opravljati delo pri svinjah in kravah in tudi za domače kuhanje, se išče za na deželo. Plača 200 din mesečno. Predstaviti se pri: Ivan Göttlich, Maribor, Koroška cesta 128. 1223

Hlapca sprejme gostilna Tomše, Pekre, pošta Limbuš. 1225

Viničarja, treznega, poštenega, s širim delovnimi močmi, sprejemem. Ponudbe na upravo pod »Poštenost 1227«.

Sprejemem takoj poštenega in treznega hlapca h konjem. Plača dobra. Pijanca ne maram. Francjo Cvetko, Sv. Trojica, Slov. gorice. 1229

Iščem za 1. november viničarja s 4 odraslimi delovnimi močmi za Pekre. Dr. Stopar, Studenci-Maribor. 1230

Iščem delo pri tesarjih. Korošec Franc, Verhole 26, Laporje. 1231

Sprejemem viničarja s tremi delovnimi močmi. Župna cerkev Fram. 1233

Dve viničarski družini, vsaka s 4—5 delovnimi močmi, se sprejemeta. Vprašati: Oskrbištvo Viltuš, Selnica ob Dravi. 1187

Sprejmejo se: delavska družina s petimi delovnimi močmi ter lastno živino, pristav (majer) s petimi delovnimi močmi, najemnik s tremi delovnimi močmi, konjski hlapec, oženjen, brez otrok. Deputat: 1½—2 orala zemlje, 3 orale travnika. Vprašati: Uprava posestva Strassenhofen, p. Zg. Sv. Kungota. 1189

RAZNO:

Klobuke dobite od 28.—, 35.—, 40.— din naprej, vse iz lastne delavnice. Popravila se sprejemajo od 10—28 din. Prosim za obisk ter se priporočam! Babošek Vladko, klobučarstvo, Maribor, Vetrinjska 5. 1198

Se vedno kupite dobro, po ugodnih cenah: nogavice, pletenine, bluze, jopice, sviterje, žemperje (lastni izdelki), kombineže, modrčke, srajce, oblike, predpasnike, platno, odeje, koce, blago, perilo, konfekcijo, rute, šivalne potrebuščine, galanterijo, milo, drobnino. Andrej Oset, »Marač, Koroška cesta 26 (poleg težnice, Vodnikov trg). 1098

MOSTIN za napravljanje izvrstne domače pijače. Steklonica 20 din. Drogerija I. Thür, Maribor, Gosposka ulica 19. 525

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo vojno, dlako arovce, staro železje, kovine, baker, medenino kupi in plača najboljše: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 11

Za šolarje

nahrbtnike od 10 din naprej, nogavice iz lastne pletarne od 3.50 din naprej, jopce za otroke iz lastne pletarne od 22 din naprej, spodnje hlače, majice kupite najugodnejše pri »LUNA«, Maribor, samo Glavni trg 24. 1182

Ne odlašajte! Pravočasno si nabavite za zimo razno manufakturo, perilo, nogavice, klobuke itd. po nizkih cenah samo v trgovini Josip Tušak pri Sv. Antonu. Velika zaloga razne železnine, kotov in vsega, kar potrebujete za vaš dom. 1234

Pozor! Vsakovrstne odpadke: železje, kovine, cunje, litine, papirkuje in plačuje po najvišjih dnevnih cenah tvrdka Justin Gustincič, Maribor, Knez Kocljeva ul. 14 in podružnica ogal Ptujiske in Tržaške ceste, telefon 21-30. 1246

Ali se hočete revmatizma, protina izneneti?

Natezanje in bodenje po udih in sklepih, zatečeni udje, sklučenje rok in nog, natezanje, trganje in bodenje po raznih delih telesa, seveda tudi slabost oči, so pogosto posledice revmatizma in protina, ki se morajo odstraniti. sicer bolečine še bolj napredujejo. - Nudim Vam zdravilno,

sečno kislino razvarajoče, presnavljanje in izločevanje pospešujejoče domače pitno zdravljenje, ki se na umetn način popolnoma prirodno sestavlja iz blagovnega zdravilnega vrelca, ki ga je dobrotljiva mati priroda poklonila bolnim ljudem. Pišite mi takoj pa dobile od mojih po

vseh deželih obstoječih skladis polpopuloma brezplačno in poštne prosto poučno razpravo. Sami se boste nato prepričali o neškodljivosti tega sredstva in njegovem hitrem delovanju. — Poštna nabiralnica:

PANNONIA APOTHEKE, Budapest 72, Postfach 83, Abt. H. 288

**LJUDSKA
POSOJILNICA**

V CELJU

ZADRUGA Z NEOMEJENIM JAMSTVOM

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4%, na trimesečno odpoved pa po 5%. — Vse vloge izplačuje točno po dogovoru

LJUBLJANSKI VELESEJEM

od 31. avg. do 9. sept. 1940

Razstava industrijskih in obrtniških izdelkov. — Posebne razstave: Pohištvo. Malo obrt. Turizem. Motorna in jadralna letala. Zaščita pred napadi iz zraka. Zobna tehnika. Naša vsakdanja prehrana. Cvetje in povrtnina. Perutnina, kunci, golobi. Likovna umetnost. Zabavišče. Toti teater. Tekma harmonikarjev 8. IX. Žrebanje daril za obiskovalce. Polovična vognina na železnici in parnikih. Na postajni blagajni kupite rumeno železniško izkaznico za 2 din. 1216

Za šolarje

ABOZA'-obleko

Ker je trpežna, je zato tudi cenejša. Zaloga:
I. PREAC, Maribor, Glavni trg 18. 1206

Z A J E S N ! Velika izbira domačih pletenin, šolskih plaščkov, nahrbtnikov, toplega perila in nogavic najceneje pri 1212 „VIDA“ MARIBOR, Koroška cesta št. 10.

Še se dobri poceni blago!
za ženske obleke itd. pri TRPINU, MARIBOR, VETRINJSKA ULICA 15. 1199

Vse za šolo

knjige in potrebščine v

Tiskarni sv. Cirilla

v Mariboru:

Koroška cesta 5,
Aleksandrova cesta 6,
Kralja Petra trg 6.

v Ptaju:

Slovenski trg 7.

Boste zadovoljni!

Pozor!

Za jesen in za šolo
bodete po izredno
nizkih cenah nakupili

manufakturo
konfekcijo
moške obleke
deške obleke
moško perilo
damsko perilo
hubertuse
hlačevino
Krojaške po-
trebščine

platno, šiljone
svilene rute
namizne prte
predpasnike
zimsko blago
pletene
nogavice
i.t.d. i.t.d.
Razprodaja
ostankov
Obleke za fantke (šolarje)

samo pri

Jos. Šusterič

naslednik

Janko Klobasa, Maribor
Glavni trg 17

Albumi, spominske knjige

v veliki izbiri in po ugodnih cenah
v Tiskarni sv. Cirila — Maribor, Ptuj

V S A K prevdaren slovenski gospodar zavaruje
sebe, svojce in svoje imetje le pri

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI V LJUBLJANI

PODRUŽNICA: CELJE palača Ljudske posojilnice

GLAVNO ZASTOPSTVO: MARIBOR Loška ulica 10

KRAJEVNI ZASTOPNIKI V VSAKI FARI!

92

Denar naložite najbolje in najvarnejše pri

*Spodnještajerski ljudski posojilnici
v Mariboru* registrirana zadruga z neomejeno zavezo

Gosposka ulica 23 Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri. Stanje hranilnih vlog din 53,000.000,-